...ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

40-дэхи жэлээ гарана

[Б]УРЯАД ҮНЭН

[КПСС-эй] Буряадай обкомой, Улаан-Үдын горкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй орган

(...104) | 1963 оной февралиин 20, среда | Сэн 2 мүнгэн

Советскэ зэбсэгтэ хүсэнүүдэй 45 жэлэй ойдо зорюулагдаһан баяр ёһололой заседани

МОСКВА. Февралиин 17-до М. В. Фрунзын нэрэмжэтэ Советскэ армиин Түбэй Байшан соо Советскэ армиин болон уһан сэрэгэй флодой 45 жэлэй ойдо зорюулагдаһан баяр ёһололой заседани болобо.

Һайндэрэйхеэр гоёон шэмэглэгдэһэн зал соо граждан дайнда, Эсэгэ ороноо хамгаалгын дайнда хабаадаһан хүнүүд, ниислэл хотын предприятинууд болон эмхи зургаануудай хүдэлмэришэд ба алба хаагшад сугларба.

СССР-эй Оборонын министрэй орлогшо Советскэ Союзай Маршал И. Х. Баграмян Советскэ зэбсэгтэ хүсэнүүдэй 45 жэлэй ой тухай элидхэл хэбэ.

Энэ баяр ёһололой заседанида хабаадагшадта ехэ концерт харуулагдаа.

(ТАСС).

[Ш]УЕХЭ ТУЙЛАЛТАНУУД

...л, зохёон бай-
...изм! Эдэ үгэ-
...социалис сис-
...д гаран тоото
...н тугууд дээ-
... Социалис ха-
...онуудай ажал-
...төө коммунис,
... партинуудай
...циализмын бо-
...змын замаар
... дабшана, шэ-
...охёон байгуул-

...Коммунис пар-
... Хүдэлмэришэ-
...артиин, Чехос-
...мунис партиин,
...тэдэмэл социа-
...дзднүүд һүүлэй
...олоо. Болгари,
...ловаки, ГДР
...сад олон оро-
...ынгөө хүгжэл-
...а шатада ороо
...үүд харуулаа.
...гуулгые түгэс-
...мда дам саа-
...н орохо эрхэ
...хэ хэрэгтэ аха
... болон арадуу-
... мүнөө зорюу-

...тво байгуулхын
... шухала юумэн
... материально-
...эһэ һуури бай-
... ажахые али
... хүгжөөхэ хэ-
...лис оронуудай
...одоо һураггүй
...ализмын оро-
...ко урган бэхи-
...ндо социалис
...мышленна про-
...эн 1957 оной-
...0 тухай процен-
... Капиталис оро-
... соо тус ур-
...л 25 процент

...мышленна про-
...эн соо социа-
... хубита улам
... байдаг гэбэл,
... процент болоо.
... болон хүдөө
...бэриин юрэнхы
...алаар дэлхэйн
...темые дэлхэйн
...емын хүсэхэ,
...е холо ахижа
...тоо.

...ономикын хүг-
...ализмын бүхы
...өө туһа нэмэ-
...на. Үнгэрэгшэ
... ажахын түсэ-
...элтын дүнгүүд
...и тодоор гэр-
... 1961 онойхитой
...ышленна үй-
...жээн бүхы со-
...дта горитой-
...үдөө ажахые
...иализмын оро-
...лтануудые туй-
...ультура ехээр
...эжэл байһаар.

...эсэ дээшэлүүл-
...дха шанартай
...ын оронуудта
...рилгые шиид-
...үүшын ээлжээ-
...лго болгон та-
...лай **бүтээсые**
...түлөө тэмсэл
... манай орондо
...оциалис оро-
...ар хамаадаха
... гэжэ нүхэр
... Германиин Нэ-
...ис партиин VI
... хэлэхэдээ, он-
... һэн.

... эрхим һай-
...ын, капиталис
... орходоо бүри
...ндэ байхаар

ажалай бүтээсые дээшэлүүлхын—эдэ бүгэдын түлөө социалис хани нэгэдэлэй оронуудай завод, фабрикануудта, полинууд дээрэ тэмсэл хэгдэнэ. Энэ тэмсэлһээ һайн үрэ дүн гарана. Жэшээлхэдэ, үнгэрэгшэ жэлдэ промышленностьда ажалай бүтээсэ Румынида 6,6 процентээр, Болгарида—7,6 процентээр, Германиин Демократическа Республикада — 9 процентээр дээшэлһэн байха юм.

Аха дүү арадуудай хани барисаан болон харилсан туһалалсалгые улам бэхижүүлхэ уряатайгаар социализм болон коммунизм байгуулагдана. Социализмын оронуудай экономическа болон научно-техническэ харилсаа холбоо байгуулгын, арадай ажахын түсэбүүдые зүбшэн тааруулгын, үйлэдбэриие тусхай мэргэжэлдэ оруулгын, хамжажа үйлэдбэрилгын үедэ уласуудай хоорондын ажал шэнэ түхэл янзатайгаар хубаарилагдана. Бүри һайнаар экономическа харилсаа холбоо байгуулга өөһэдынгөө арга боломжонуудые бүри ашатай туһатайгаар, хүсэдөөр ашаглаха арга социалис гүрэнүүдтэ олгоно.

Экономическа харилсан туһалалсалгын Соведэй органууд социалис гүрэнүүдэй харилсаа холбоо саашадань хүгжөөхэ талаар шухала хэмжээ ябуулгануудые хараалжа, бэелүүлһэн байна. СЭВ-тэ ородог оронууд хамтынгаа хүсээр хэдэ хэдэн шухала барилгануудые бодходог. «Дружба» гэжэ нефтепроводой шэнэ участогуудые ашаглалгада үгэһэн Венгриин, ГДР-эй, Польшын болон Чехословакиин элшэ хүсэнүүдэй нэгэдэмэл системэдэ Украинын баруун областьнуудай элшэ хүсэнэй системые нэгэдүүлһэн ябадал социалис арадуудай ажабайдалдахи гайхамшагта ушар болгон тэмдэглэгдэһэн байха юм.

Социализмын оронуудай хоорондын экономическа, политическэ, соёл культурын холбоо барисаан шэнэ, бүри дээдэ хэмжээндэ гараад байна. Тиигэжэ дэлхэйн социалис системэ мүнөө хүгжэлтынгөө шэнэ шатада оробо.

СЭВ-тэ хабаададаг оронуудай коммунис болон хүдэлмэришэнэй партинуудай Центральна Комитедүүдэй нэгэдэхи секретарьнуудай, правительствануудые толгойлогшонорой зүблөөн Москвада үнгэрэгшэ жэлэй июньдэ болоо һэн. Энэ хадаа социалис хани нэгэдэлэй арадуудай ажабайдалдахи ехэ ушар болоһон байгаа. Экономическа харилсаа холбоогоо саашадань хүгжөөхэ замаар үшөө алхам урагшаа хэхын тулада СЭВ-тэ ородог оронуудай дээдэ тушаалта түлөөлэгшэд һаяшагаар дахяад уулзаха ёһотой болоно гээшэ ха гээд КПСС-эй ЦК-гай ноябриин Пленум дээрэ элидхэл хэхэдээ нүхэр Н. С. Хрущев заагаа һэн. Экономическа Харилсан туһалалсалгын Соведтэ ородог бүхы оронуудай түлөөлэгшэдһөө бүридүүлэн, эдэ бүхы оронуудта бултандань хамаатай нэгэдэмэл түсэблэлгын органиие зоримгойгоор байгуулхамнай шухала болоно гээд нүхэр Н. С. Хрущев хэлээ һэн.

Мүнөө үедэ коммунизм бүмбэрсэг дэлхэй дээрэхи хэдэн олон зуун миллион хүнүүдэй бодото хэрэг болоо. Тиимэһээ тэдээн тухай гансахан программна мэдүүлгэнүүдээрнь бэшэ, харин обществодо, хүндэ ямар аша туһа хүргэдэгөөрнь арадууд сэгнэдэг байха юм.

Социализмын оронуудай ажахын амжалтанууд арадуудайнь байдалай һайжаралга капитализмда орходоо социализмын булюу һайн байһые эли тодоор харуулна. Социалис хани нэгэдэлэй арадуудай зоригжолто ажал, наукада, соёл культурада тэдэнэй туйлаһан илалтанууд, тэдэнэй аха дүү ёһоной холбоо барисаан, харилсан туһалалсалга хадаа мүлжэгшэдые унагаагаад, ажалшадай засаг тогтоогоод байхадаа ажалша зон ямар ехэ амжалтануудые туйлажа шадахаб гэжэ бүхы оронуудай хүдэлмэришэн ангида харуулна. Социализмын оронуудай амжалтанууд хэдэн олон миллион хүнүүдтэ зоригжуулхы жэшээ боложо үгэнэ.

Империализм дэлхэй дээрэхи гол хүсэн байхаяа болижо байна гэжэ дахин дахин үнэмшэсэтэйгээр гэршэлэгдэнэ. **Хүн түрэлтэнэй общественэй хүгжэлтын гол удхые, гол шэглэлые, гол онсо өөрэ талые мүнөө үедэ дэлхэйн социалис системэ, империализда эсэргүүсэн, общественые социалис ёһоор шэнэдхэн байгуулхын түлөө тэмсэдэг хүсэнүүд тодорхойлно.**

Ерээдүйдээ этигэдэг хүнүүдтэ дайн байлдаан хэрэгтэй бэшэ. Энхэ тайбанаар зэргэ оршон байхые, арсалдаата асуудалнуудые хэлсээ хэхэ аргаар гуримшуулхые дэлхэйн социалис системэ хүсэдэг байна. **Амгалан ёһоной экономическа мүрысөөндэ капитализмые социализмын илахын тулада эгээн лэ таарамжатай эрхэ байдал бии болгохо гээшэ энхэ тайбанаар зэргэ оршон байха талаар социалис гүрэнүүдэй бэелүүлдэг политикын эсэсэй зорилго болоно.**

Дэлхэйн социалис системын, дэлхэйн бүхы коммунис хүдэлөөнэй нэгэдэл болон бата жагсаал хадаа коммунизмын агуухэ хэрэгэй илалта түгэлдэрөөр урагшаа дабшаха, тэрэнэй дайсанай бүхы добтолгонуудые сухарюулан сохилгодо амжалта туйлаха бата найдабари болоно гээшэ. Нэгэдэл гээшэ коммунис парти бүхэнэй эгээн нарин нангин хэрэг болоно.

Нэгэдэл болон бата жагсаал социализмын хүсые хэдэн оло дахин арьбадхана. Социалис оронуудай нэгэдэлэй бата бэхи байха тудам, экономикые хүгжөөлгэдэ, арадай байдал улам һайжаруулхын түлөө тэмсэлдэ тэдэнэй хүсэлэл оролдолгоёо бүри һайнаар нэгэдүүлхэ тудам, тэдэнэй политическэ харилсаа холбооной бата бэхи байха тудам социализм капитализмда орходоо булюу һайн байһанаа бүри эли тодоор харуулха, дэлхэйн хүгжэлтэдэ, хүдэлмэришэн ангиин революционно тэмсэлдэ, национально-сүлөөрэлгын хүдэлөөндэ социалис оронууд бүри ехээр нүлөөлдэг болохол.

Социализм болон коммунизмын илан мандахын түлөө тэмсэлдэхи шэнэ илалта тээшэ агууехэ социалис хани нэгэдэлэй оронуудай арадууд бата найдамтайгаар алхалан ябана.

(«Правдын» февралиин 16-най түрүү бэшэг).

ДЕПУТАДТА КАНДИДАДУУД ҺУНГАГШАДТАЯА УУЛЗАНА

Кандидадтаа захинад...

ХОРИ. (Телефоноор абтаба). Анаагай совхозой 5-дахи отделениин түб болохо Онинoборск тосхоной клуб улаан тугуудаар болон уряа-лозунгнуудаар шэмэглэгдэнхэй. Үдэшэндөө эндэ ходо хүн зон олоороо суглардаг, шэнэ газетэ, журналнуудые уншадаг, агитаторнуудайнгаа һонирхолтой хөөрөөе шагнадаг юм.

Февралиин 18-най үдэшэ хэзээ хэзээнэйхиһээ һунгагшад олоороо сугларaa. Үбгэ залуугүй эбтэй этэйгээр ерэжэ, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидадаар дэбжүүлэгдэһэн түрүү хонишон Должин Балданжаповна Тагароватайгаа уулзаа.

Этигэмжэтэ нюур—тус фермын механик Г. В. Снетков нүхэр Тагаровагай намтар тухай дэлгэрэнгыгээр хөөрэжэ үгэбэ. «Мүнөө жэл Должин Балданжаповна 100 эхэ хонинһоо 85 хурьга абаад, гарзагүйгөөр түлжүүлжэ байна. Юрын буряад эхэнэр манай кандидат этигэл найдабариемнай гүйсэд хангажа шадаха байха»,—гэжэ нүхэр Снетков үгэеэ дүүргэбэ.

— Намайгаа юрэдөө, засаг түрынгөө дээдэ зургаанда түлөөлэгшэ болгон нэрлээд байһандатнай баясахын ехээр баясанам. Хаана ямар хари гүрэндэ нам шэнги юрын эхэнэрые дэбжүүлнэ гээшэб? Иимэ ехэ этигэл найдабари үзүүлһэндэтнай үшөө дахин баясхалан хүргэнэб. Энэ найдабариетнай ажалайнгаа амжалтаар харюулхын тула хүсэ шадалаа гамнангүй, унаһан малгайгаа абангүй хүдэлжэ бэелүүлхэб,— гэжэ Должин Балданжаповна хэлэбэ.

Удаань фермые даагша А. В. Белоусов, 5-дахи отделениин бухгалтер В. Н. Тыкшеев болон тракторна бригадын бригадир Ц-Д. Намсараев гэгшэд удаа удаалан үгэ абажа, депутадта кандидадтаа дурадхал, һанамжануудаа хэлэжэ, мартын 3-да нэгэ хүн шэнгеэр ерэжэ, дуугаа булта үгэе гэжэ бүхы һунгагшадые уряалбад.

К. Жалсараев.

БАЯРАЙ ОРШОН БАЙДАЛДА
Депутадта кандидат һунгагшадтаяа уулзаба

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидат, республикымнай түрүүшын коммунис ажалай предприяти — Улаан-Үдын нарин сэмбын фабрикын директор Клавдия Павловна **Альцмантай** уулзалгын суглаанда Фабрична округой һунгагшад Улаан-Үдын медучилищиин байшангай Улаан булан соо олоороо сугларба.

Этигэмжэтэ нюур, инженер нүхэр Гарькова депутадта кандидат Клавдия Павловна Альцманай намтар, ажал-ябуулга тухай тодорхойгоор хөөрэхэ зуураа, нарин сэмбын фабрикын һүүлэй арбаад жэлэй туршада улам хүгжэжэ, ажалай амжалта туйлажа байһан тухайдань мэдээсэбэ.

—Нүхэр Альцман энэ фабрикада 1950 онһоо ажаллана. Тиихэдээ арбан жэлэйнь туршада директорээр хүдэлмэрилөө. 1961 оной октябрь һарада, КПСС-эй түүхэтэ XXII съездын нээгдэхын урдахана, тус фабрикада коммунис ажалай хүндэтэ нэрэ зэргэ олгогдоо һэн. 1961 оной туршада түсэбһөө гадуур 40 гара мянган метр сэмбэ нэхэһэн байбал, 1962 ондо 50 мянган метр эрхим шанартай сэмбэ нэхэжэ гаргаа. Фабрикын коллективэй ажалайнь амжалта директор К. П. Альцманай шадамар хүтэлбэриһөө дулдыдаһаниинь элитэ. Эрилтэ ехэтэй, ажал хэрэгээ гүнзэгыгөөр мэдэдэг хүтэлбэрилэгшэ байхаһаа гадна, нүхэр Альцман эдэбхитэй ниитэ хүдэлмэрилэгшэ, залуу хүдэлмэришэдые шадамараар хүмүүжүүлэгшэ юм.

Суглаанда хабаадаһан һунгагшад үнэн зүрхэнэй үгэнүүдые хэлэбэ.

— Манай кандидат нүхэр Альцман олондо хүндэтэй, шударгы, бэрхэ хүтэлбэрилэгшэ юм,—гэжэ Бурстройтрестын дүрбэдэхи управлениин барилгашан А. М. Дружинин хэлээд, һунгалтын болохо үдэр коммунистнууд болон партийнабэшэ хүнүүдэй нэгэдэлэй кандидат Клавдия Павловна Альцманда бултадаа нэгэ хүн шэнгеэр дуугаа үгэхыень уряалба.

Фабрикын үнинэй хүдэлмэришэдэй нэгэн, түмэршэ дархан М. А. Грудинин иигэжэ мэдүүлбэ:

— Нүхэр Альцман фабрикын хүдэлмэришэдэй дунда оролдосотой ажалаараа хүндэтэй болоо. Хүдэлмэришэдэй эрилтые саг болзортонь хангаха гэжэ үнэн зүрхэнһөө оролдодог. Бидэ, хүдэлмэришэд, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидат Клавдия Павловна Альцманда баяр баясхалантайгаар дуугаа үгэхэбди.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидат К. П. Альцман һунгагшадайнгаа урда үгэ хэлэжэ, тэдэнэй этигэл найдабариие үнэн сэхээр харюулхын тула эсэшэ сусашагүй оролдохо тухайдаа мэдүүлбэ.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидат Клавдия Павловна Альцманда дуугаа үгэхыень бүхы һунгагшадые уряалһан тогтоол баталан абаа.

Д. Шагдуров.

БИРЮКОВ
Владимир Георгиевич—
КПСС-эй Улаан-Үдын горкомой нэгэдэхи секретарь.

ХАБАЛОВ
Сергей Михайлович—
Улаан-Үдын ажалшадай депутадуудай городской соведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ.

БЕЗРОДНЫХ
Мария Васильевна—
Улаан-Үдын мяханай комбинадай консервын заводой хүдэлмэришэн.

ЕРЕМИН
Георгий Андреевич—
Прибайкальска промышленно парткомой секретарь.

Буряадай уран зохёолшодой IV съезд болобо

Февралиин 18-да Улаан-Үдэ хотодо Буряадай уран зохёолшодой IV съезд нээгдэжэ, буряад литературын III съездһээ хойшо хэды шэнээн хүгжэһые, тэрэнэй саашанхи зорилгонуудые зүбшэн хэлсэбэ.

Съезддэ Москваһаа, Эрхүүһээ айлшад бии: Алим Кешоков—РСФСР-эй уран зохёолшодой Союзай правлениин секретарь, Франц Таурин—Эрхүүгэй уран зохёолшодой Союзай правлениин түрүүлэгшэ.

Буряадай уран зохёолшодой Союзай правлениин түрүүлэгшэ Н. Г. Балдано тоосоото элидхэл хэбэ. Удань ревизионно комиссиин түрүүлэгшэ Д. Хилтухин элидхэл хээ.

Элидхэлшэдэй һүүлээр 27 хүн үгэ хэлэбэ. Тэдэнэр һүүлэй дүрбэн жэл соо буряад литературын ехээр һалбаран хүгжэһые тэмдэглэхэ зуураа, илангаяа дороһоо урган гараһан залуу уран зохёолшод Цырен Галанов, Ким Цыденов, Дондок Улзытуев, Даши Дамбаев гэгшэдэй творческо амжалтанууд дээрэ дэлгэрэнгыгээр тогтобо. Мүн буряад литературада байһан дутуу дундануудые заажа, заримдаа Буряадай номой хэблэлэй хүсэд болбосороогүй номуудые гаргадагыень эрид шүүмжэлбэ.

Съездын хүдэлмэридэ КПСС-эй обкомой секретарьнууд нүхэд Модогоев, Бирюков, Лубсанов, Продайвода болон бусад хабаадалсаба.

Съезд февралиин 19-нэй үдэр хүдэлмэреэ үргэлжэлүүлжэ, РСФСР-эй уран зохёолшодой Союзай правлениин секретарь Алим Кешоков, КПСС-эй обкомой секретарь Модогоев, мүн нүхэд Стегачев, Цибудеев, Батожабай, Намжилов гэгшэд үгэ хэлэхэ зуураа, республикын газетэ, журналай хуудаһанууд дээгүүр Буряадай уран зохёолшодой зохёолнууд улам олоор хэблэгдэжэ арад зонойнгоо дунда таража байхыень хүсэбэд.

Февралиин 19-дэ съезд ажалаа дүүргэбэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Буряадай уран зохёолшодой союзай IV съездын заседаниин зал соо. Трибуна дээрэ Союзай правлениин түрүүлэгшэ Н. Г. Балдано элидхэл хэжэ байна.

А. Мантаевай фото.

КПСС-эй БУРЯАДАЙ ОБКОМДО, РЕСПУБЛИКЫН МИНИСТРНҮҮДЭЙ СОВЕДТЭ

[...] оной январь һарада һү элбэгээр һааха, гүрэндэ [ху]даха талаар социалис мүрысөөнэй дүнгүүд тухай

...нварь һарада һү бүри элбэгээр ...лдаха талаар социалис мүрысөө... ...СС-эй обкомой хүдөө ажахын бюро, ... Министрнүүдэй Совет хаража үзөө. ...лдаха кварталайнгаа түсэбые ни... ...оцент) дүүргэһэн, январь һарада ... үеынхитэй сасуулбал һү һаалгые ...рэндэ худалдалгые 16 процентээр ... аймагта (парткомой секретарь ... гүйсэдкомой түрүүлэгшэ нүхэр ...ликын Министрнүүдэй Соведэй, КПСС-эй обкомой дамжуулгын Улаан туг барюулха, 100 түхэригэй мүнгэн шан үгэхэ гэжэ тогтоогдоһон байна.

Январь һарада һү элбэгээр һаажа, гүрэндэ худалдаха талаар Баргажанай болон Хяагтын үйлэдбэриин управленинүүд һайнаар хүдэлөө гэжэ тэмдэглэгдэбэ.

Энэ оной январь һарада нёдондо жэлэй тус үеынхидэ орходоо һү һаалга болон худалдалгые доошолуулһан Түнхэнэй, Хориин, Кабанскын үйлэдбэриин управленинүүд хангалтагүйгөөр хүдэлөө гэжэ тэмдэглэгдэһэн байна.

Арадай кандидадууд

АЖАЛАИ АРЮУН ЗАМААР

Виадук... Энэ үгые хүүргэ гэжэ буряадшалан хэлэбэл, тиимэшье ехэ алдуу болохогүй ха. Тэрээн дээгүүр гарахада, эндэшье, тэндэшье паровозуудай хуугайлха, аахилха, уухилха абяан үбэлэй шэмэрүүн агаарые сүмэ сохин, шэхэ дүлиирүүлмээр сууряатана, электро-гагнуурай сахилгаан мэтэ галнууд һолонготон, нюдэ һаргуулмаар сасарна... Модо малгайлан ашаһан вагонуудые шэрэһэн паровоз уурал мана бурьюулһаар виадук доогуур үнгэржэ, олон тоото мөөрнүүдээ хахинуулһаар зогсошоно. Эгээл энэ үедэ шулуун хөөгэй тооһонһоо хаб хара болотороо харлаһан хубсаһатай, гартаа бишыхан түмэр хайрсаг бариһан хүнүүд вагон бүхэнэй тормозые ехэл нягта нарнаар шалгана, зарим нэгыень тоһодоно. Тэдэнэй дундаһаа хоёр вагониинь мелээр тэмдэглэгдэбэ. Түмэр замшадай хэлэдэгээр, «эдэ вагонуудай тормоз мууданхай, үтэр түргэн заһаха» гэһэн удхатай.

— Иван Матвеевич, эдэ вагонуудые мүнөөдэртэнь заһаха хэрэгтэй. Эрхим слесарьтэ даалгахаш,— гэжэ ПТО-гой бригадир мастер нүхэр Хремовтэ богонихоноор заабарилагдана.

— Михаил Иванович, һанаагаа бү зобогты. Манай эхэнэрнүүд «не подкачает».

— Ашаатай эдэ вагонуудые мүнөөдэртэнь заһаха гэһэн даабари манай бригадада үгтэбэ,— гээд нүхэр Хремов слесарьнүүдтээ хандана. Суглараад байһан эхэнэрнүүдэй нэгэн гарайнгаа часы харамсаараа:

— Ажалай үдэр дүүрэхэ дүтэлжэ, оройдоо час шахуу саг үлөөд байна. Мүнөөдэр дахин орой болотор ажаллахамнай гээшэ гү?—гэжэ сэхэ руунь табижархина. Дунда зэргын жэбжэгэрхэн бэетэй, жэгтэйхэн хурса нюдэтэй гушаад гаран наһатай эхэнэр:

— Мүнөөдэрэйнгөө даабари дүүргээб. Теэд яаралтай хадань, үшөө нэгэ вагон даажа абахадам болохо,— гэжэ эрид шиидэнгеэр хэлээдхибэ.

— Таисия Егоровнагай үүсхэл һайшаалтай, бодоод үзыт: ашаатай вагонуудые үглөөдэр болотор һаатуулжа болохогүй ха юм,—гэжэ Галина Козулина дэмжэнэ.

Хэдэхэн минутын туршада «суглаа» хэжэ дүүргэмсээрээ, вагонуудай доогуур габшагай солбоноор шурган орожо, тормозной колодко, агаар хубаарилагша гэхэ мэтэ юумэнүүдыень шалганад...

Гэхэтэй хамта үнөөхи ульгам һанаатай Таисия тухай хөөрэлтэй болоно. Тэрэ хадаа эрхим слесарь байхаһаа гадна, жэлэй дүрбэн сагта: үбэлэй янгинама хүйтэндэ, хабарай шорон һалхинда, зунай аляма халуунда, намарай зүдэрүү ольбондо газаа хүдэлдэг болобошье, һанаһандаа хүрэжэ һаладаг.

...Үдэшын боро хараанай таһаржа байха үеэр үнөөхи ашаатай хоёр вагоноо заһажа дүүргээд, үдэрэйнгөө дүн гаргахадань: Таисия Синцова —150, Александр Турбина—120, Полина Козулина—110, Нина Семибратова—105 процентээр үдэрэйнгөө нормо дүүргэһэн байба...

Таисия Егоровна хододоол иигэжэ хүдэлдэг, хани нүхэдөө дахуулжа ябадаг юм.

...Улаан-Үдын вагонно депогой клуб. Һандалинууд булта эзэлээтэй. Улаан торгоор гоёогдоһон трибунын саана В. И. Ленин Н. С. Хрущев хоёрой дүрэ зурагууд. Хэдэн хүн үгэ хэлэбэ...

— России Федерациин парламентда манай коллективэй зүгһөө эрхим слесарь Таисия Егоровна Синцовае түлөөлхэ гэжэ дурадханаб..., гээд кадрнуудай таһагай инспектор нүхэр Субачевагай хэлэхэлээр, зал соо һуугаашад эгээ ара талын һандали дээрэ һууһан Таисия тээшээ эрьеллэн харабад. Бэеэ магтуулха ехэ дурагүй, даруу зантай Таисия Егоровнагай зүрхэн түргэ түргэнөөр лугшан сохилжо, толгойдонь олон бодолнууд орьёлон бусална: «Намһаа үлүү ехээр ажалладаг хүнүүд яһала бии бэшэ аал даа, теэд яахадаа намайе иигэтэр магтана, малгайлна гээшэб. Хүнине гайхуулхаар тиимэл һаа юу хээ хүн биб?»... Нэгэ мэлэн гэхэдэнь, хамта хүдэлдэг нүхэрынь баһал магталсажа байба... Тиихэдэнь, арбан хоёр наһандаа арюухан Байгал түрүүшынхеэ хараһанаа, холын Буряад нютагта ерэһэнээ, Эсэгэ ороноо хамгаалгын дайнай үеын хүшэр хүндэ үдэрнүүдые, ФЗО-гой һургуулида һуралсаһанаа, эгсэ хорин жэлэй саана 16 эдир наһандаа эгээл энэ депогой богоһо алхажа ороһоноо аргагүй эли тодохоноор һанан шэбшэн һууба...

СИНЦОВА ТАИСИЯ ЕГОРОВНА.

Хүнэй ажабайдалда огто мартагдахагүй баярай үдэрнүүд яһала ушардаг ха юм даа. Түрүүшынгээ салин..., слесариин эгээ дээдэ зэргын разряд абаһанаа, инаг нүхэртээ хуби заяагаа анха холбоһоноо, түрүүшынхеэ үхибүүтэй болоһоноо, коммунис ажалай ударнигай нэрэ зэргэдэ хүртэһэнөө баһал ухаандаа оруулна.

Теэд мүнөөдэрэйнь баяр, юундэшьеб, бүрил гайхалтай шэнгеэр үзэгдэбэ... Хүн бүхэн тудтулдаа ажалтай юм бэзэ. Теэд тэрээнэй хажуугаар зон нүхэдэйнгөө этигэл найдабарида, магтаал һайшаалда хүртэхэ гээшэ юунтэйшье сэнгүй дээгүүр ха юм.

Олон жэлэй турша дотор сугтаа ажаллажа ябаһан нүхэдынь Таисия Егоровнае урид зорюута хэлсээ юм гү гэжэ һанахаар нэгэн доро үргэбэ, магтабад.

— Манай цехэй профсоюзай комитедэй түрүүлэгшээршье хүдэлжэ байхадаа, нүхэр Синцова ехэ туһа хүргэдэг. «Шинии дэргэдэ ажалдаа хожомдоһон, гээгдэһэн байха ёһогүй»—гэһэн ёһо гурим баримталан, Таисия Егоровна олохон нүхэдөө шефтээ абаһан байха. Үдэр бүхэндэ өөрөө бодото жэшээ харуулжа, нормоёо алгадгүй 130—150 процент дүүргэдэг... Гэдэргээ шархаагаад гэмэржэ ороо һаашни, хатуу шангаар шүүмжэлдэг, заабари захяа үгэжэ заладаг юм. Һүрхэйл хүн даа. Иимэ хүнтэй яажа муугаар ажаллажа болохоб,— гээд нүхэр И. М. Хремов хэлэжэ байгаа һэн.

Хорёод жэл сугтаа хүдэлһэн нүхэрынь — слесарь нүхэр А. М. Турбина иигэжэ баһа хөөрэбэ:

— Манай Таисия эрдэмээр ехэ бэшэшье һаа, мэргэжэл шадабаряа саг үргэлжэ дээшэлүүлдэг юм. Жэшээнь, тормозой эгээл шухала хуби болохо—агаар хубаарилагшые бүри найдамтайгаар, удаан болзор соо хүдэлдэг болгохын тула онсо дурадхал оруулһан байна... Тэрэнһээ гадна, арбаад гаран хүнине өөрынгөө мэргэжэлдэ һургажа, эрхим слесарьнүүд болгонхой. Энэнь баһал нүхэр Синцовагай шударгы бэрхэ байһание гэршэлжэ үгэнэ бэшэ гү?

Нүхэр Синцова гансал ажалаа хараад ябадаггүй. Үнгэрөөшэ намар нэгэ иимэ ушар тохёолдоо юм: Таисиятай хамта хүдэлдэг слесарь Антонида Черепанова хүлөө ехээр гэмтээжэрхёо. Теэд олон үхибүүдтэй энэ эхэнэрые нүхэдынь орхёогүй. Таисия Егоровна нэн түрүүн тэрээнэй байрадань ошожо, хүүгэдыень ходо абалсадаг, гэрэйнь ажал хамһалсадаг һэн. Мүн уужам гэр байра үгүүлхын хойноһоо оролдоһон, үгүүлһэншье байха.

Энэ хадаа Таисия Егоровнагай ямар сэлмэг һайхан сэдьхэлтэй байһанай бодото баримта болоно бшуу.

Нүхэр Синцова магтуулха, юрөөлдэ хүртэхын түлөө иигэжэ ябаагүй. Өөрынь гүнзэгы мэдэрэл, һайн һайхан сэдьхэл лэ энээнэй гол «шалтагаан» болоно.

Таисия Егоровна саашадааашье ажабайдалай, ажал хүдэлмэриин үлзы һайхан ульгэр жэшээ харуулхал байха.

РСФСР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидадаар Улаан-Үдэ станциин вагонно депогойхидой энэ эрхим басагаяа дэбжүүлһэниинь тон һайшаалтай.

Нүхэр Т. Е. Синцовада бүхы һунгагшадай нэгэ хүн шэнгеэр дуугаа үгэхэнь дамжаггүй.

Д. ОШОРОВ.

һүнэй түлөө мүрысөөн

«Коммунизм» колхозой партийна комитет энэ жэлдэ һү һаалга, гүрэндэ тушаалгаяа дээшэлүүлхэ социалис мүрысөө малшадайнгаа дунда үргэдхэнэ.

Энэ асуудалаар һаяхан колхозой хамтын суглаан болоо. Суглаанда хабаадагшад шэнэ, дээшэлүүлэгдэһэн уялгануудые абаба.

Колхозой түрүү һаалишад Мария Ринчиновна, Раиса Лудупова, Дулма-Сурун Цыдыпова болон бусад жэлэй туршада үнеэн бүриһөө 1700—1800 литр һү һаахабди гэжэ мэдүүлбэд. КПСС-эй гэшүүн Доржо Цыреновэй хүтэлбэрилдэг коммунис ажалай гүүртэ үнеэн бүриин 1600 литрһээ доошо бэшэ гэхэ гү, али бүхы дээрээ 226 мянган литр һү һаахабди гэбэ. Энэнь колхоздо абтаха бүхы һүнэй гурбанай хоёр хуби болохо юм.

Эдэ уялгануудаа бодото дээрэнь бэелүүлхын тула мүнөө фермэ, гүүртэ бүхэндэ мүрысөөнэй нягта шалгалта хэгдэжэ эхилбэ.

Ц. Хандажапов.

Зэдэ.

Целинна хиз… областиин Астр… управлениин «Н… хоздо механизат… нэгэшье хүдэл… үлэхэгүй, олон… хоёр-гурбан дүт… тэй болохо юм. … ханизаторска ну… хүдэлмэришэд, … рэй эзэн эхэнэр… хай. 40 эхэнэр … һурана. Тэдэнэр … нануудые жолоо… совхоз хоёрдохи … нууд болон рес… ханизаторнуудые … зэһэдынгөө хүс… жа абадаг … дээрэ: шоферой … даг эхэнэрнүүд … байна. ТА…

Малшаднай зориһондоо хүр…

Совет хүн бүхэн шадахадал эдеэ хоолоор элбэг, эрхим һайнаар хубсаланхай, баян дэлгэр байдалтай ажаһуугһай гэжэ парти, правительствамнай үдэр бүри оролдоно.

Энээндэ бодото ажалаараа харюусажа, бүхы арга боломжоёо гүйсэд элсүүлэн эдеэ хоолой зүйл элбэгээр, хямда сэнтэйгээр абахын тула эршэмтэйгээр тэмсэхэ гээшэ колхоз, совхоз бүхэнэй нангин уялга болоно.

Нёдондо манай колхозойхид оролдосотой габшагайгаар хүдэлжэ, социалис мүрысөөнэйнгөө эршэ хүсые шангадхан, зарим тэды амжалта түйлаа гэжэ тэмдэглэхээр. Үнгэрэгшэ жэлдэ бүхыдөө 1953 центнер мяха худалдажа, түсэбөө үлүүлэн дүүргэһэн байнабди. Энэ манай малшадай ажалай амжалта, илалта гэжэ тоолоходо болохо.

Колхоздомнай үхэр малые үбэл, зунгүй шадамар бэрхээр харууһалжа, шахан, бэлшээн таргалуулдаг дүршэлтэй малшад: Максим Перелыгин, Матвей Чубаров гэгшэдые магтангүй аргагүй. Эдэнэр даажа абаһан хашарагуудайнгаа тус бүриин шэгнүүрые сүүдхэдээ 1000—1200 граммаар нэмээгээ. Тэрэшэлэн гахайшан Надежда Иванова эхэ гахай бүриһөө 18—20 поршоонхо абажа, тэдэнэйнгээ тус бүриин шэгнүүрые сүүдхэдээ 400—500 граммаар нэмээжэ шадаа. Тугалшад: Фёкла Ткачева, Ксения Перелыгина гэгшэд тугал бүхэние 10—11 һаратайдань 280—300 килограмм татадаг болгоо юм.

Үнгэрһэн жэлдэ гүрэндэ мяха худалдаха түсэбөө амжалтатайгаар дүүргээд, мүнөө мяха бүри ехээр тушаахын тула үхэр мал олоор шахажа эхилээ. Эндэ нёдондоной октябрь һарада 100 гаран хашарагууд илгагдаад, һайнаар таргалуулагдажа байна. Тэдэнэй тус бүридэнь үдэрэй 1 килограмм тухай орооһо тарянай зүйл, 4 килограмм үбһэн, 5 килограмм һолоомо гэхэ гү, али хамта дээрээ 7,5—8 тэжээлэй единицын хэмжээтэй хоол үгтэнэ. Тиигээд эдэ малые февралиин 1 болотор эрхимээр таргалуулан, гүрэндөө 359 центнер һайн шанартай мяха тушаажа, нэгэдэхи кварталайнгаа түсэбые үлүүлэн дүүргээбди. Тэрэшэлэн жэлэй хоёрдохи кварталда гүрэндэ тушаахаар 220 гаран мал шахалганда табигданхай.

Манай эрхим шубуушад Ксения Иванова, Степанида Белых гэгшэдэй оролдосотойгоор ажаллаһанай ашаар нёдондо 180 мянган үндэгэ худалдажа, түсэбөө нилээд үлүүлжэ шадаабди. Шубуудайнгаа жэжэ фермэнүүдые томодхожо, нэгэ газар болгоһомнай алишье талаараа ашагтай байгаа. Мүнөө тэндэһээ 2 хүн сүлөөрөө. Байгша оной нэгэдэхи кварталда 30 шахуу мянган үндэгэн тушаагдаба.

Гэхэтэй хамта үнгэрһэн жэлэйнгээ амжалтаар заахашье һанаагаа амаруулхагүй, улам оролдосотойгоор хүдэлхэ байһамнай элитэ. Мүнөө Краснодарай Усть-Лабинска управлениин ажалшадай жэшээгээр орон доторнай социалис мүрысөөн үдэрһөө үдэртэ эршэдэжэ байна гээшэ. Манайшье … дэ эдэбхитэйгээр … ха, үндэгэ, ороо… абажа, гүрэндөө … хын түлөө тэмсэ… оройдоо 410 це… худалдаһан бай… һалбарияа эрид … центнерһээ бага … даха зорилготой… мяханайнгаа өөры… даруулхын тула т… гээр гахайн фе… шэглэлтэй болго… һожоруулжа бай…

Ажахымнай … асуудалнуудай … мэнүүдтэхи ажа… һожоруулга боло… дэн фермэнүүдтэ… «ёлочко», «кар… хеэрэлгэнүүдые … эхилээбди. М… оньһожоруулагда… варь һарын, фе… ногой дүн хара… нойхидо орходоо … захалаа. Нэгэ ү… бүриһөө 1700 л… мнай амжалтатай…

Мүнөө хониш… түл абалга т… 3000 гаран хү… шье толгойн г… лэжэ байһандаа… гэхэдэ, урда жа… рүүшын лэ һар… гарзалдаг һэн.

Арадайнгаа … эй болон Буряа… ховна Соведүүд… Соведүүдтэ һунг… рые ажалай ех… гэжэ колхозн… гаар мэдүүлнэ.

Бэшүүрэй …
нэрэмжэтэ …

ТРАКТОР, МАШИНА ҺАЙНААР ЗАҺАБАРИЛЖА, ЗҮБӨӨР АШАГЛАХЫН ТҮЛӨӨ

4 ҮДЭР СОО 3 ТРАКТОР ЗАҺАГДАНА

«Сельхозтехникэ» нэгэдэлэй отделениин мэдэлдэ заһабарилгын гол мастерской (ЦРМ) бии. Энэ мастерской дотор нёдондо хэдэн шэнэ станогууд годхогдоод, 100 моринной хүсэтэй электростанци ашаглагдажа эхилээ. Тэрэнһээ гадна, мастерской соо нилээд ехэ газар эзэлжэ, сонхын гэрэл хаажа байһан 12 нээшэн абтаад, байрань уһаар дулаасуулагдадаг болонхой.

Эдэ бүгэдын ашаар тус мастерскойдо хүдэлдэг хүнүүдэй ажалай бүтээсэ эрид дээшэлээ. Хэрбээ 1961 оной 4-дэхи кварталда 16 трактор бэлэн болгогдоод, нэгэшье сеялкэ, плуг заһабарилагдаагүй байбал, 1962 оной һүүлэй 3 һара соо 30 трактор, 3 тракторай двигатель, 5 автомашина, 14 автомашинын двигатель, 24 сеялкэ, 12 плуг болон зуугаад борной, культиватор бэлэн болгогдоо.

Заһабарилга узловой аргаар хэгдэнэ. Узел бүхэндэнь слесарьнүүдэй тоо дүрбэн үдэртэ гурбан трактор бэлэн болгохоор хараалжа табигдадаг. Эндэхи узел бүхэнэй хүдэлмэришэдэй хэхэ ажал часаар тодорхойлогдожо гаргагданхай. Ажалаа иигэжэ эмхидхэһэнэй ашаар дүрбэдэхи кварталай заһабарилгын түсэбые 1,5 һарада дүүргэһэн байха юм.

ЦРМ хуушан детальнүүдые шэнэдхэн заһабарилдаг дүршэлтэй болонхой. Жэшээнь, «ДТ-54» тракторай шухала детальнуудые слесарь нүхэр Соловьев шэнэдхэн заһабарилна. Заһабарилагдаһан детальнууд заримдаа магазинһаа абаашаһаа 9—10 дахин хямда байна. Хуушан детальнуудые шэнэдхэн заһабарилдаг болоһоор тракторнуудые һаадгүй бэлэн болгодог болонхойбди.

Эндэ бүхы хүдэлмэреэ һайн шанартайгаар бүтээхэ талаар ехэ эрилтэ табигдана. Заһабарилгын шанар һайжаруулхын тула тракторай ямар детальнуудые һэлгэхэб, ямарыень шэнэдхэн заһабарилхаб гэжэ зүбөөр тодорхойлхо, заһабарилгын шанарые нарин нягтаар хинан шалгажа байха хэрэгтэй. Энэ хүдэлмэрине инженер- механик Н. В. Никитин, механик-шалгагша М. И. Дубинин гэгшэд оролдосотойгоор хэнэ. Эдэнэй зүбшөөлгүйгөөр тракторта нэгэшье шурэб, деталь үгтэдэггүй. Эдэ хоёр нүхэд трактор заһабарилгын шанарай түлөө сэхэ харюусадаг.

Эдэ бүгэдын ашаар мастерскойһоо заһагдаад гараһан нэгэшье трактор, двигатель гологдоогүй, һайнда сэгнэгдэһэн байха юм.

ТЕХНИКЭЕЭ ЗҮБӨӨР ХАДАГАЛДАГ БОЛОО

Манай отделени республика дотор түрүүшынхеэ колхозуудай тракторнуудые мастерскойн газаа хадагалха үүсхэл гаргаһан байна. Манай ЦРМ-дэ эндэхи «Дружба» колхозой олохон тракторнууд заһагдаһан байгаа. Бэлэн болоһон тракторнуудые колхоздонь бусаангүй, зүбөөр, һайнаар хадагалхын тула тусхай жэгдэлэгдэһэн газарта, мастерскойн газаа табихые дурадхаһан юм. Тиигэжэ тус колхозой трактор, комбайн болон бусад машинанууд тусхай договорой ёһоор ЦРМ-эйн газаа хадагалагдадаг болоо.

Саашадаа хүдөө ажахын гол хүдэлмэриин дүүрэхэлээр лэ хүдөө ажахын машинанууд мастерскойн газаа суглуулагдажа, сэбэрлэгдээд, заһабарилагдажа, хадагалагдаха байна.

«Сельхозтехникэ» нэгэдэлэй мастерскойһоо жэшээ абажа, бусад колхоз, совхозууд техникэеэ үбэлэй сагта зүбөөр хадагалдаг боложо байнхай.

ТЕХНИЧЕСКЭ ХАРУУҺА ХЭХЭ СТАНЦИ

Үнгэрэгшэ жэлдэ манай отделени колхоз, совхозуудай трактор, машинануудай хойноһоо техническэ харууһа хэхэ тусхай станци эмхидхэжэ эхилһэн юм. Тиимэ станци 2 автомашинада түхеэрһэн мастерскойнуудһаа бүридэнэ. Нэгэ тиимэ мастерской «Дружба», «Родина» колхозуудые хангадаг. Автомастерской бүхэндэ хоёр хүн хүдэлнэ. Нэгэниинь—участогай механик, нүгөөдэнь—слесарь.

Техническэ харууһа хэхэ мастерской уридшалан зохёогдоһон графигай ёһоор тракторнуудта, хүдөө ажахын машинануудта техническэ гол харууһа хэнэ. Эдэ мастерскойнууд отделениин зүгһөө гарзагүйгөөр ажалладаг, колхоз, совхозуудта үйлэдбэриин талаар ехэ аша туһатай байһанаа харуулаа.

Техническэ станциин ашаар урда жэлнүүдтэ хүдөө ажахын шухала хүдэлмэри ходо гээгдэжэ бүтээдэг «Дружба» колхоз үнгэрэгшэ жэлдэ хабарай тарилгын, ургаса хуряалгын бүхы хүдэлмэреэ саг соонь дүүргэжэ гараа.

1962 оной хабар манай отделени Ранжуровай нэрэмжэтэ колхоздо тиимэ нэгэ станци эмхидхэхэ гэжэ шиидээ һэн. Теэд колхозой правлени энэ манда гарзатай байха гэжэ тоолоод, тэрэнһээ арсаа һэн. Хожомынь трактор, машинануудайнгаа муугаар хүдэлхэдэ алдуугаа мэдэрһэн байха юм.

Хойшодоо манай зоны колхоз, совхозууд тиимэ станцинуудай тон хэрэгтэй болоод байһые ойлгохо бэзэ гэжэ һанагдана.

ХҮНДЭ ХҮДЭЛМЭРИ ОНЬҺОЖОРУУЛХА ТУХАЙ

«Сельхозтехникэ» нэгэдэлэй эмхи зургаанууд колхоз, совхозуудта хүндэ хүдэлмэри оньһожоруулха талаар ехэ юумэ хэхэ аргатай гээшэ. Гансахан үнгэрэгшэ жэлдэ манай отделени «Родина» колхоздо хоёр «ёлочко» түхеэрэлгэ тодхоһон байна. «Дружба» колхоздо дүрбэн «ёлочко» табижа үгөө. Эдэ колхозуудта гахайн байра, үнеэ һаадаг таһалгануудые, ууралаар дулаасуулха түхеэрэлгэ тодхожо үгэһэн байха. Мүн иимэ хүдэлмэри Пограничнэ, Хүдэриин совхозуудта хэгдээ. Ранжуровай нэрэмжэтэ колхоздо инженер Нурминскиин зохёоһоной ёһоор мал уһалха түхеэрэлгэ тодхогдоһон юм.

Мүнөө үеын шухала зорилго юуб гэхэдэ, эдэ табигдаһан түхеэрэлгэнүүдые зүбөөр ашаглаха, эбдэрхэдэнь саг дары заһаха хэрэгтэй. Эдэ түхеэрэлгэнүүдэй хойноһоо техническэ харууһалгын муугаар табигдаһан дээрэһээ, мүн ажахын хүтэлбэрилэгшэдэй анхарал багаар табиһан ушарһаа зариманиинь хүдэлхэеэ болишоо. Саашадаа малшадай ажалые хүнгэдхэхэ, продукциин өөрынь үнэ хямдаруулха зорилгоор машина, хэрэгсэлнүүдые зүбөөр ашаглаха тушаа али али талаһаа оролдохо болонод. Ажахын шэнэ жэлдэ хүдэлмэреэ улам һайжаруулжа, механизаторнуудай мэргэжэл улам дээшэлүүлжэ, хабарай тарилгые һайн шанартайгаар, саг соонь үнгэргэхөөр бэлдэхэ байһандаа этигэнэбди. Энэмнай болохоёо байгаа һунгалтын һайндэртэ ажалаймнай бэлэг болохо бшуу.

В. Хамеев,
«Сельхозтехникэ» нэгэдэлэй Хяагтын отделениин главна инженер.
Н. Батуев,
отделениин экономист.

ХОРИИН ҮЙЛЭДБЭР… УПРАВЛЕНИДЭ…

ТҮЛ ҺАЙНААР АБТАНА

Үдын совхозой хоёрдохи отделениин ахалагша хонишон коммунист Елизар Викторович Скворцовой отара түл абалгаараа совхоз дотороо эрхимлэжэ ябана. Тус отарын хонишод жэлэй эхинһээ хойшо 400 гаран хурьга абажа, тобир тарганаар түлжөөжэ байна. Февралиин дүүрэтэр үшөө 200-гаад хурьгад абтахаар хүлеэгдэнэ.

БУРУУД БУЛШАНТАЙ

Мал ажал дээрэ үнинэй ажаллажа ябаһан дүршэлтэй хүнүүд Анаагай совхоздо олон юм.

Совхозой түрүү малшан Иван Лужников нютагайнгаа зондо ходо магтуулжа байдаг. Тэрэ үнгэрэгшэ намар 200 гаран буруу даажа абаа һэн. Һайнаар харууһалһанайнь ашаар хашарагуудайнь толгой бүриин шэгнүүр сүүдхэдээ 700—750 грамаар нэмэнэ.

Кубаниин ажалшадай уряа бэшэгтэй танилсажа, нүхэр Лужников даажа байһан буруунуудайнгаа толгой бүриин шэгнүүрые 300 килограмм болгожо, гүрэндэ тушааха гэжэ шиидээд, урда урданайхиһаа бүришье урма зоригтойгоор ажаллажа байнхай.

ҺОНИРХОЛ…

Гоё һайхан… электрын гала… лантын клуб … ляан, орожо … байдаг юм. Э… журнал, ном, … тар болон … байдаг. Мүн … нүүд үнгэргэг…

Амагаланта … отаранuудаар … жа, болохоёо … Буряадай АСС… ведүүдтэ боло… тэ һунгаха һ… хай хөөрэлдөө… Һунгагшадай … байгаа нинтэ… мэридэ агитато… Ю. Иванова … тэйгээр хаба…

ЗАЛУУШУУ…

Үдын совхо… болон залуу… эмхидхэбэ. … тэдэнэр хүдөө … шуулые магта… ажалдаа хо… шүүмжэлээ.

Иимэ дамжу… дахин хэгдэжэ…

БУРЯАД ҮНЭН
2-дохи нюур
1963 оной февралиин 20.

...ай Улаан-Үдэ станци. Локомотивна деподо техническэ харууһанда ээлжээтэ ... Дүршэлтэй заһабарилагшад-слесарьнүүд (Зүүн гарһаа) Николай Ларин, Генна... Владимир Ковалкин тепловозой заһабарилагдаха юумыень шалгажа байна.

Ф. Сорокиной фото.

...охоёо байгаа һунгалтын урда ...ниитэ-политическэ хүдэлмэри ...эн далайсатайгаар ябуулая

...ажалладаг ...пункт

...гөө дээдэ зур... ...ФСР-эй, Бу... ...Р-эй Верховно ...нютагай Сове... ...һунгалтын ур... ...үйлэдбэриин «Дружба» кол... ...нкт нээгдээ. Тэ... ...нь түрүүшын ...мэреэ эмхитэй... ...байнхай. Агит... ...түбхын түрүүн... ...дай семинар ... тэдэнэй урда ...лгонууд табиг... ...эд мүнөө, һун... ...лэй үедэ, арад ...буулагдажа бай... ...кын хүдэлмэри... ...гитаторнууд ха... ...йна. ...комплексно бри... Хоройн һууринай ... ороходо, ходо... ...он, хүхюун бай... ...гууд сүлөөтэй ...пунктда ерэжэ, ...олон журналнуу... ...муудые уншадаг, ...дадаг, һонир... ...дөөнүүдые шаг... ...е даагша Базар... ...ов хүдэлмэреэ ...хээр эмхидхэнэ. ...ые агитпунктда ...ябуулганууды

үнгэргөөд байдаг бэшэ, агитаторнуудай хүдэлмэриие зүбөөр эмхидхэхэ, тэдэндэ туһалха хэрэгтэ онсо анхаралаа хандуулдаг юм. Боро Хоройдо 10 гаран агитатор бии. Эндэ агитаторнуудай семинар үнгэргэгдэжэ, СССР-эй һунгуулиин системэ болон агитаторнуудай зорилгонууд гэһэн элидхэл зүбшэн хэлсэгдээ.

Эндэ һайнаар ажаллажа байһан агитаторнууд олон. Санжимитып Шагдаров, Мунко Сандаков, Базарханда Жамбалов болон бусад даажа абаһан участогуудаараа үдэр бүри ябажа, совет һунгуулиин системэ тухай, Краснодарай хизаарай Усть-Лабинска үйлэдбэриин управлениин хүдэлмэришэдэй хандалгаар һунгагшадай дунда хөөрэлдөө хэжэ байдаг.

В. Жигжитов.

Эрхим агитаторнуудай нэгэн

Улаан-Үдын үйлэдбэриин управлениин Оронго тосхондо хүдөөгэй библиотекэ бии юм. Тэрээнииие Сима Борисовна Цыренова даадаг. Энэ библиотекэ мүнөө һайнаар хүдэлнэ. Түрүүшээр шэнэ библиотекарьтэ зарим тэды бэрхэшээл тохёолдодог һэн. Ном абажа уншагшад үсөөн, гэр байрань задагай байгаа.

Тиимэһээ нүхэр Цыренова нэн түрүүн эмхидхэлэй хүдэлмэри һайса ябуулаа. Тиигэһэнэй ашаар библиотекын уншагшад хараа байса олошоржо, мүнөө үедэ 400 гаран болонхой. Роза Лодойбалова, Бимба Бальжиев, Людмила Жамсаранова болон бусад эдэбхитэй уншагшад болонхой.

Колхознигуудай эрилтые гүйсэд хангаха гэжэ нүхэр Цыренова ходо оролдодог. Ямар ном уншаха хэрэгтэйб гэжэ тэдээндэ ойлгуулдаг, шэнэ номуудай гол удхые богонихоноор хэлэжэ үгэдэг.

Ажахын шухала кампаниин үедэ Сима Борисовна колхознигуудай дунда политическэ хүдэлмэри ябуулалсадаг, газетэ, журналнуудые уншажа үгэдэг, колхозой партийна организациин эрхим агитаторнуудай нэгэн км. Болохоёо байгаа һунгалтые угтуулан, һунгуулиин дүримтэй һунгагшадые танилсуулна, хөөрэлдөө эмхидхэнэ.

М. Васильев.

...ажалайнгаа бүтээсэ дээшэлүүлнэ

...К-гай ноябриин ...онһоо хойшо ... үнгэрбэшье, ...модоной заводто ... болоо гэхээр. ...нһөө һайнаар ...рүү предприяти... оролсожо ябаа... ...ройнгоо арга бо... ашаглажа ша... ...дэлмэришэд пле... ...эбэритэй танил... ...ажалай бүтээсые ...бага гаргаша... ...родукци үйлэдбэ... ...арга боломжо ...дүүрэн һайнаар ... шиидээ һэн. ...лэдбэриин түсэб, ...хараалха асуу... ...лутагдалай бии ...эр элирүүлээ. ...заводой зарим ...хүдэлмэришэдэй ...багаар хараа... ...аа. ...өөшэн Гашик ...то асарагдаһан ...эй хэмжүүрээрнь ...лай нормые 10 ...эшэлүүлхэ ду... ...ан юм. Түрүү ...жэшээгээр олон ...бии байһан ар... ...уудаа дүүрэн ...лэхые оролдо... ...нат Тихонович

Комогоровой бригадынхид өөһэдынгөө дүүргэхэ ажалые 5 процентээр дээшэлүүлхэ гэһэн гуйлтатайгаар заводой хүтэлбэрилэгшэдтэ хандаһан байна. Юрий Львович Литвинцевэй хүтэлбэрилдэг модошо дархашуулай бригада ажалайнгаа нормо мүн лэ 5 процентээр дээшэлүүлбэ. Рама хэгшэд, станочнигууд, токарьнууд, ашаа тээгшэд, модо урадхуулагшад ажалай бүтээсые дээшэлүүлхэ арга боломжо хараална. 60 гаран түрүүшүүл ажалай нормо дээшэлүүлхэ дурадхал оруулаа.

Россин Федерациин, республикынгаа дээдэ органуудта эрхим хүбүүд, басагадаа һунгаха үдэрые нэрэтэй солотойгоор угтаха гэжэ оролдожо байһан тус заводойхид бүри эршэмтэйгээр ажаллана. Тэдэнэр валовой продукци бүтээн гаргаха энэ жэлэй январь һарынгаа түсэбые 106 процент дүүргээд, түсэбһөө гадуур 16 мянган түхэригэй продукци үйлэдбэрилэн гаргаа. Коммунис ажалай ударнигууд И. П. Манекуло, А. Г. Плеханов, М. Н. Михайловский, Ф. П. Яковлев, С. А. Занданов болон бусад ажалайнгаа бүтээсые горитойгоор дээшэлүүлжэ шадаа.

Д. Аюшеев.

...олоной туһада оролдогшод

...хилээмэнэй баа... 50 гаран хүнһөө ... Энээндэ залуу... ...ин, наһажаал ... Орлов, Голу... ...лещенко Н. П., ...ра, Налпина, ... М. Г., Григорь... ...гэгшэд эдэбхи... ...далсана. Суббо... ...н үдэрнүүдтэ, ...р дааһан газа... ...курладаг юм. ...ынхид ниитын ...сахидаггүй, архи ...н ааша гарга... ...дтэй шангаар

тэмсэжэ, зохихо хэмжээ абана.

Үнгэрһэн һарынгаа дүнгүүдые тоосоото суглаанууд дээрэ зүбшэн хэлсэдэг болонхой. Тэрээндэнь Октябрьска райсоведэй гүйсэдкомой хүдэлмэрилэгшэд ходо байлсалаг юм.

Дружинын командир КПСС-эй гэшүүн Красовская Надежда Григорьевна ажалаа зүбөөр түсэблэн, хүтэлбэрилдэг.

Мүнөө болохоёо байһан һунгалтын үедэ энэ дружинынхид ажалаа бүри һайжаруулхань лабтай.

А. Михайлов.

АГУУЕХЭ НЭГЭДЭЛ

— Дэлхэйн ерээдүйдэ ямар болохые та тухайлна гээшэ гүт?—гэһэн асуудалтайгаар Франциин журналист Нодо нэгэтэ Лениндэ хандаһан юм.

— Дэлхэйн ерээдүй гэнэ гүт? Би мэдэлшэн бэшэб. Зүгөөр нэгэ юумэ тухай лабтайгаар хэлэжэ болоно...«Хуушанай байгуулалта заабол хосорон үгы болохо... Хүн түрэлтэн заатагүй социализмда ороо»—гэжэ Владимир Ильич тиихэдэ харюусаһан байгаа.

Энэ сэсэн мэргэн, гүн удхатай, холын бодолто үгэнүүдэй хэлэгдэһээр түүхын богонихон саг үнгэрөө. Теэд энэ үе соо ямар ехэ амжалта туйлагдааб, ямар ехэ хубилалта болоо гээшэб! Ленин багшымнай урид хаража хэлэһэн хурса үгэнүүд бэелүүлэгдэжэ байна. Тиихэдэ манай агууехэ орон бүхы дэлхэйн ажалша зоной гэрэлтэ ерээдүй тээшэ дабшаха замыень заагша алтан одон болонхой.

Хараад үзээл. Һүүлэй һунгалтаһаа хойшо юрэдөөл дүрбэн жэл үнгэрбэ. Дорюун алхамта долоон жэлэймнай дүрбэн жэл. Энээхэн үе саг үлэмжэ һонирхолтой, үльгэр жэшээнэй хөөрэлдөөтэй.

1961 оной апрелиин 12. Энэ үдэр түрэл арадаймнай эрэлхэг баатар хүбүүн Юрий Гагарин хэтэ мүнхын баатаршалга гаргажа, захагүй замбуулинай «үүдэ» сэлин, Эхэ ороноо алдаршуулхын ехээр алдаршуулаа. Иигэжэ Октябриин хубисхалһаа хойшо хүгжэжэ ерэһэн эрдэм бэлигэймнай туйлалта бүри тобойжо харагдаа бэлэй.

КПСС-эй XXII дугаар Ехэ хурал. Коммунизм байгуулагшадай съезд. Энэ ушар совет арадай, бүхы социалис лагериин, бүхэ дэлхэйншье оршон байдалда түүхэтэ удха шанартай. Франциин журналистын хидал адлирхуу удхатай асуудал мүнөө табигдахаяа болиһониинь элитэ. Аяар 115 жэлэй саада тээ Европо дээгүүр миил түгэшэлжэ ябаһан коммунизмын үзэгдэл мүнөө эли бодо тобойно, бата нангин хэрэг үйлэ болоо.

Манай алдарта партиин баталан абаһан шэнэ Программа дотор хайшан гээд, ямар аргаар, хэды шэнээн болзор соо коммунизм байгуулхабибди гэһэн тодорхой түсэб табигданхай.

Иимэ түсэб, иимэ үргэн дэлисэ, иимэ ехэ алхам хэзээ, хаана ямар арад, ямар гүрэн харуулаа һэм? Үгы, түүхэдэ юрэдөө байгаагүй. Хаанашье, хэзээшье хоёр шэхэтэй хүндэ дуулдаагүй, хоёр нюдэтэй хүндэ харагдаагүй. Гансал эрхэ сүлөө, зол жаргалаа олоһон арад туйлажа шадаха байба. Иимэ арад зоной хүсэниинь түгэлдэр. Ухааниинь бүри гүнзэгы, сэдьхэлынь бүри арюун болоо. Эртэ урда сагһаа зол жаргалайнгаа түлөө тэмсэжэ ябахаар мандуулжа ерэһэн Улаан тугтамнай алтан үзэгүүдээр һиилээтэй: «Амгалан байдал, Ажал, Сүлөө, Адли тэгшэ эрхэ, Аха дүүгэй хани барисаан, Зол жаргал» гэһэн гүнзэгы удхатай үгэнүүд энээниие гэршэлнэ бэшэ аал!

Манай арад иимэ уг зорилго Улаан тугтаа хадаад, аяар дүшэ гаран жэлэй туршада дүлэтэмэ тэмсэл ябуулжа, урагшаа шуумайһаар ерээ. Эгээ мүнөө засаг түрынгөө дээдэ зургаанда эрхим хүбүүд, басагадаа дэбжүүлжэ, ехэ һайндэртөө бэлдэжэ байхадаа, совет хүн бүхэн, **«Уншагты атаархагты! Би—Советскэ Союзай Эрхэтэнби!»**—гэжэ омогорхохо ёһоороо омогорхоно. Алишье талаараа гаргуу түгэлдэр хүсэтэй, баян дэлгэр байдалтай, арюун нангин зорилготой, энэрхы һайхан сэдьхэлтэй — иимэ гайхамшагта Эхэ ороноороо омогорхонгүй яахаб, манай арад зон! Энэмнай Октябриин хубисхалай илалтаар мүндэлһэн орон ха юм. Ажахы болон соёл культурын байгуулалтадашье, эрдэм болон техникэ хүгжөөлгэдэшье туйлагдаһан амжалтанууднай арад зонойнгоо аша туһада зорюулагдана ха юм! Бидэнэй ажал хүнгэн, хүхюутэй, ажабайдалнай жаргалтай, сэнгэлиг!

Хүндэтэ уншагшад! Ойр зуура түүхын хуудаһа халта ираад хараял. Урдань манай Буряад орон—«орхимжото лама, оргойто бөөгэй хэсэ хэнгэрэгэй зэдэлэн байһан зэрлиг дайда» мүн бэлэй. Тэрэ гэһээр оройдоол дүшэ гаран жэл үнгэрбэшье, тэрэ сагые, мүнөө үетэй жэшэжэ харахань бэрхэтэй. Жиирэй буряад хүн бүхэниие харыш, ахадүү, түрэл түхэм олон арадтаяа хамта жаргалта ажалаа хэжэ, түби дэлхэй дээрэ нэрэ алдараа суурхуулжа байнал. Эрхимэймнай эрхимүүд—арадай этигэмжэтэд лэ. Тэдэнэй дунда Галуута Нуурай солото горняк, Социалис Ажалай Герой Гармажаб Тучинов, Захааминай «Байгал» колхозой түрүүлэгшэ Даши-Нима Бабалаев, Хандагатайн леспромхозой модошон Алексей Кудряшов болон бусад БурАССР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидадуудаар дэбжүүлэгдэнхэй.

Мүнөөнэй һунгалта тусгаар удха шанартай. Энэмнай — КПСС-эй түүхэтэ XXII съездын һүүлээр түрүүшынхеэ үнгэргэгдэхэеэ байһан һунгалта. Тэрэнэй баһа нэгэ тусгаар шэнжэ шанарые тэмдэглэбэл, КПСС-эй ЦК-гай ноябриин Пленумэй тогтоолой үндэһөөр ажахынгаа хүтэлбэриие эрид һайжаруулха гэһэн революционно удхатай хубилалтын бэелүүлэгдэжэ байһан үедэ болохонь. Хүн зонойнгоо улам үдэжэ байһанһаа уламжалан, һунгуулиин округуудай тоо нэмээ. Зарим аймаг, сомонуудай томодхогдобошье, нютагай Соведуудэй депутадуудай юрэнхы тоо үнгэрһэн һунгалтатай сасуулбал нилээд олон болохо байна. Хэрбээ үнгэрһэн үедэ гансахан Россин Федерациин нютагай Соведүүдтэ 172 мянга гаран депутат һунгагдаһан байбал, мүнөө миллион үлүүтэй хүнүүд һунгагдаха юм. Эгээл эндэ социалис демократиин илалта. Манай арад парти хоёрой агууехэ нэгэдэл илангаяа тодоор харагдана!

Агууехэ нэгэдэл! Ямаршье гүнзэгы удхатай хоёр үгэб даа. Түби дэлхэйн түрүү хүн түрэлтэн энэ нэгэдэл доро коммунизм тээшэ бата найдамтайгаар алхалхал... Теэд сагай үнгэрхэ тума коммунизм ойртоно. Коммунизм хадаа мүнөө эгээн нүлөө ехэтэй, эгээл хүсэн түгэс, илагдашагүй хүсэн болонхой. Пролетар ангиин алдарта вождьнор — Карл Маркс Фридрих Энгельс хоёрой байгуулһан уласхооронды түрүүшын эмхи—«Коммунистнуудай союз» юрэдөөл 300 хүнһөө бүридэдэг байгаа. Октябриин революциин илаһанай удаадахи үедэ дэлхэй дээрэ 400 мянган коммунистнууд тоологдодог байба. Мүнөө аяар 88 гүрэндэ коммунис болон хүдэлмэришэнэй партинууд эмхидхэгдээд, өөһэдынгөө зэргэдэ 42 миллион хүниие жагсаанхай гэжэ мэдэнэбди. Энэ хадаа юрын һүлдэ бэшэ, һүртэ хүсэн ха юм. Эгээл иимэһээ империалистнуудай зүгһөө хашалга хабшалтын, хардалга гүрдэлгын хэгдэбэшье, коммунис хүдэлөөн уйлнай урасхал мэтэ тогтон торонгүй, бүхы дэлхэй дээрэ дэлгэржэ, хүн түрэлтэнэй бодото һайн һайхан байдалай тэмдэг үзүүлнэ. Марксизм-ленинизмын үзэл сурталые үгы хэхэ, коммунизмые усадхаха гэжэ хархис этэгээдүүд хэды дахин оролдоһон байнаб! Теэд бодото ажабайдалые, дайн сэрэггүйгөөр, мүлжэлгэгүйгөөр, үндэһэ яһанай дарлалтагүйгөөр, зол жаргалтайгаар ажаһууха гэһэн арадуудай агууехэ нэгэдэлые усадхаха аргагүй ха юм.

Шэнэ байгуулалтамнай үнэхөөрөө асари ехэ алхамаар урагшаа алхалжа ябаһан залуу баатар болоно. Тэрэнэй үзэл сурталай хүсэн түгэс зэбсэг — марксизм-ленинизм бүхы арадуудые нэгэдүүлэн зоригжуулна, түби дэлхэйн зоной амисхалые сүлөөтэй, дэбистэй, найдамтай болгоно.

Хуушаран үмхиржэ, хойшо гараһан юумэ һандаран үгы болодог. Капиталис байгуулалта түүхын хүгжэлтөөр сүм хамуулан хаягдахал. Харин коммунизмын наран хододоо мандажа, тэрэнэй алмаз туяата гэрэл юртэмсэ дэлхэй дээрэ яларан сасаржа, бүхы хүн түрэлтэниие хододоо дулаасуулжа байхал.

Ив. ОЧИРОВ,
журналист.

СОЦИАЛИС ОРОНУУДААР

ЭДЭНЭР ХАНИ НҮХЭДТӨӨ ТУҺАЛНА

Бүхы совет хүн зондо мартагдашагүй үдэр бэлэй. 1961 оной октябриин 17-до съезднүүдэй Кремлиин Ордон соо коммунизм байгуулалтын программа хараалан, баталан абахын тула агууехэ оронойнмай эрхим хүнүүд суглараа һэн. Тэрэ үдэр Москваһаа аяар холо Монгол Арадай Республикада, олондо мэдээжэшье бэшэ Шарын гол гэжэ горхоной эрьедэ мүн лэ гайхамшагта ушарал тохёолдоһон юм. Эндэ түглыдэжэ хон жэн байһан орьёл торьёл уула хадын хоорондо шахтёрнуудай шэнэ хото байгуулха һуури табигдаба. Шарын голой нүүрһэнэй уурхайн барилга хэгдэжэ эхилээ бэлэй.

Анхан удаа тоншье хүндэ хүшэр байгаа. Тэндэ далайн нюрууһаа мянган метр үндэртэ гол дээрэхитэй жэшээгүй хүйтэн байдаг. Теэд эндэ гол дээрэшье, унияртажа хүйтэнэй хэмжээ даб гээд лэ 40 градус болохо байдаг ха юм. Шанга хүйтэндэ оньһого механизмуудай хүдэлсэ һуларна, хэбэрэг шэрэм хэмхэрнэ, тиигэбэшье хүнүүд хүдэлмэреэ һаатуулнагүй. Землянка байратай, эдеэ хоолоо бэлдэхэ уһаяа Шарын голой мүльһэ хайлуулан абадаг байба.

—Шарын гол дээрэ үнгэргэһэн, түрүүшымнай үбэл лайтайхан лэ хүндэ байгаа һэн,—гэжэ шахтёрнуудай городок барилгадань монгол ханинартаа туһалалсажа байгаа совет мэргэжэлтэдэй группые хүтэлбэрилэгшэ Василий Петрович Спасов хөөрэнэ.

Мүнөө таанар өөһэдөө хаража байна бэзэт, бидэ байрадаа түбхинэжэ, ямаршье гасалангүй ажаллажа байнамди. 1963 ондо городок барилгынгаа түрүүшын ээлжээе дүүргэхэбди. Эндэ 12 мянган дүрбэлжэн метр байрын гэр байшан барихаһаа гадна, клуб, һургуули, больница, хубсаһа угаалгын газар, пожарна депо, пекарни, электроподстанци, водопровод... ашаглалгада үгтэхэ юм,—гэжэ Спасов, ехэ наһатайхан болоһоншье һаа дорюун, хүнгэн, нюдөөрөө энеэбхилһэн хүн, хөөрэнэ.

Бидэ гудамжада гарабабди. Барилгашадай конторонь эндэ адлихануудаар баригдаһан, барилгашадай байрлажа байгаа олон томо байшангуудай нэгэн соонь байрлана. Эдэ байшангууд томо гэгшын поселок болошонхой. Саашаа ябажа хажуудахи нүгөө гудамжада гарахадамнай тэндэ шэнэ шэнэ байшангууд баригдажа байна. Барилгашадай хэрэглэмжые хангадаг магазин, гэр байрануудые халуун уһаар дулаасуулдаг котельнын шэнэ барилгые заһажа. «Энэ манай «дулаанай комбинат». Мүнөө 50 градус хүйтэншье маниие дааруулхагүй» гэжэ Василий Петрович омогорхон хэлэбэ.

Баригдажа байһан байшангай хажууда ошобобди. Ород маягай оодон хүдэһэн дэгэлтэй, хүйтэн агаарта нюураа улайшаһан А. Н. Быков бидэниие угтан гаража ерэбэ.

Александр Николаевич Москвагай хүн. Тэндэ арадай ажахын туйлалтануудай үзэсхэлэнгэй барилга дээрэ хүдэлмэрилһэн, баггүй мэргэжэлтэй барилгашан хүн. Мүнөө өөрынгөө дүй дүршэлөөр монгол нүхэдөө һургана. Дархашуулай заабарилагшаар ажаллан, монтажнигуудай бригада бэлдэнэ. Александр Николаевич Шарын голдо хамагай түрүүнэй группатай ерэһэн юм. Өөрынгөө һургажа байгаа нүхэд тухайгаа тон энэрэнгы ёһоор хөөрэнэ.

—Таанар өөһэдөө харыт,—гэжэ Быков хэлэнэ,—манай олон нүхэднай өөһэдөө бэеэ даажа ажалладаг болонхой. Тээ тэндэ нүхэр Беро байшангай оройн хушалта хэжэ байна. Энэ нүхэрнай шулуушанай болон модоной дарханай мэргэжэлые шудалаа. Боро оройдоол жэл хахадай үмэнэ Улаан-Баатарһаа баруун тээшэ байдаг Архангайн аймагта мал адуулжа ябаһан хүн юм.

Хилээмэнэй пекарни барилгын дэргэдэ И. Л. Солодухатай танилсабабди. Ерээдүйн пекарниин шулуун ханануудые тойруулан хадаһан барилгын модон дээрэһээ дэбхэржэ буугаад, бидэнэй хажууда ерэн:—Солодуха Донбассай барилгашам,—гэжэ зөөлэн украин хэлэнэй аялгаар хэлэжэ, бэеэ танилсуулба.

Иван Лаврентьевич Солодуха 18 жэл шулуун барилга дээрэ ажаллажа, өөрынгөө энэ аша ехэтэй мэргэжэлдэ олохон донбассайхидые һургаһан байха. Мүнөө эндэ Шарын голдо, Монгол Арадай Республикын барилгашадай кадрнуудые бэлдэлсэжэ байна. Барилгашадые бодото ажал дээрэ һурган бэлэдхэнэ. И. Л. Солодухын ударидадаг бригада бани барижа дүүргээ. Мүн энэ поселогто баригдаһан бүхы байрын байшангуудта пеэшэнгүүдынь хэһэн байна. Өөрынгөө һурагшадаар И. Л. Солодуха сэдьхэл һанаа хананги. Жэшээлхэдэ, Б. Түмэн-Үлзы Баянхонгор аймагта малшан байһан хүн. Мүнөө намһаа дутуугүй мэргэжэлтэй болоо,—гэжэ тэрэ хөөрэбэ.

Шарын голдохи шахтёрнуудай городок барилга дээрэ хүдэлмэрилжэ байгаа совет мэргэжэлтэдэй эбтэй эетэй коллектив дэбжэл шармайлта ехэтэйгээр ажаллана. Эндэ ажалладаг 120 мэргэжэлтэд-заабарилагшад—шулуушад, жолоошод, электригүүд сантехнигүүд, инженернүүд болон технигүүд—бүгэдэ өөһэдынгөө интернациональна үүргые гүнзэгы мэдэрэн, шэнэ ажабайдал зохёон байгуулжа байгаа аха дүү монгол арадта мэргэжэлтэдые бэлэдхэлгэдэнь туһална.

Мүнөө совет мэргэжэлтэд 25 электригүүдые, хэдэн арбаад дархашуулые, штукатурщигуудые, жолоошодые болон бусад барилгын мэргэжэлтэдые һургаа. Тэдэнэр ерэхэ жэлдэ барилгын мэргэжэлдэ 300 хүниие һургажа бэлэдхэхээр хараалһан байна. Теэд энэ үедэ барилгын болон модоной дарханай мэргэжэлдэ һурахаар 140 хүн гурбан бүлэг болон хэшээллэжэ байнхай.

Шарын голой барилгашадтай хожом уулзатараа баяртай гэжэ тарахадаа, совет болон монголой арад түмэнэй хани барисаанай аша туһада, монголой ажалшадай аза жаргалда зорюулһан ажал хүдэлмэридэнь бүри ехэ амжалта юрөөжэ мордобобди.

Геннадий Гавриленко,
ТАСС-ай корр.

Улаан-Баатар.

Ханойн хабар

Энэ үедэ Москвада 15—20 градус хүйтэн болож байхада, эндэ, уужам үргэн социалис лагериин зүүн хилэ дээрэ үнгын сэсэг һалбаржа, үрэ жэмэс болбосоржо, модоной набша намаа ноб ногоон, номин хүхэ тэнгэритэй үнгэ нэгэдэн үзэгдэнэ. Энэ хадаа Ханойдо хабарай хаһа саг ерэһэнэй шэнжэ.

Хабарай шэнжэ ерэһэниинь һарын тоололой календаряар шэнэ жэлые ёһололон тэмдэглэһэн үдэрнүүдтэ илангаяа эли тодо байба. Үүр толорхоһоо эхилээд үдэшэ оройн саг хүрэтэр энэ томо хотын сууряа шэмээ замханагүй. Томо томо магазинууд тэндэ орогшод олониие бүгэдынь багтаахаяа һанаһан юм шэг, урда урдынхиһаа уужам болошоһон шэнги, улам содо гэрэлтэй, үзэсхэлэн һайханаар шэмэглэгдэнхэй байгаа. Электромонтёрнууд—үндэр дээгүүр дүүлигшэд—«Эрьежэ ерэһэн эртэ мэсэ» гэжэ нуурые тойрожо ургаһан зуун жэлэй модонуудай оройгоор электрын утаһа татажа үнгэ бүриин галнуудые жэриилгэн носооходонь тоолоҗо барагдашагүй олон хүүгэд туйлгүй ехэ баярлаа һэн. Гэр байшан, хашаа гудамжын үнгэ талань сайбар шара будагаар шэрдэгдэнхэй.

Январиин 24—25-най һүни Ханойн болон Вьетнамай Демократическа Республикын бусад хото тосхонуудаар һайндэрэй салюдай үнгэ бүриин галнууд, петардын нэерээн доро огторгойдо дэгдэн туяа татажа хабар болоһониие баяр баясхалангаар ёһолон мэдээсээ. Энэ хадаа хабарай эхин һарын шэнын нэгэниие иигэжэ ехэ баяр дэбжэлээр угтаба.

Вьетнамай арад зон түсэбтэ табан жэлэйнгээ гурбадахи хабарые угтахадаа, Хойто Вьетнамда социалис общество байгуулха гэһэн парти болон правительствынгаа табиһан зорилгые бэелүүлхын түлөө шэн зориг бадаруулан байна. Эдэ ехэ зорилгонуудые Вьетнамай арад зон амжалтатайгаар бэелүүлжэ шадаха байһаниень үнгэрһэн жэлэй ажалайнь дүнгүүд гэршэлэн батадхана. 1962 он соо промышленна үйлэдбэриин продукци 1961 онойхитой жэшээлхэдэ 30 процент ехэ болоо. Гансахан үнгэрэгшэ жэлэй турша дотор 50 промышленна предприятинууд ашаглалгада оруулагдаа. Энэнэй тоодо Хойто Вьетнамдахи мантан томо химиин промышленность болохо суперфосфадай завод Советскэ Союзай туһаламжатайгаар Ламтхао хотодо байгуулагдаба.

Найрта һайхан хабарай саг ерэһэниие Хойто Вьетнамда соггой баяртайгаар угтажа байһан энэ үедэ Урда Вьетнамай арад түмэнэй эрхэ сүлөөгэй түлөө тэмсэһэн хүсэл эрмэлзэлые хархис нго-динь-дьемэйхид америкын сэрэгшэдтэй хамтаран буу зэбсэгэй хүсөөр дарахые оролдожо байна гэһэн мэдээ дохёо абтажа арад зоной сэдьхэлдэ уйдхар гуниг ушаруулна. Вьетнамай арад, тэдэнэй эхэ орон—Вьетнам Америкын империалистнуудай хүсэлөөр мүнөө хүрэтэр хоёр ондоо хубаагданхай байһан туладаа энэ жэлэйнгээ хабарай һайндэртэ бүгэдөөрөө нэгэдэн найрлажа шадабагүй. Теэд Вьетнамай арад түмэнэй бүгэдөөрөө нэгэдэн гурим заншалайнгаа ёһоор гуламта түүдэгээ тойрон шэнэ жэлээ найртай сэнгүүнээр угтаха сагынь лаб холо бэшэ болонхой.

Алексей Силанин,
Ханой. ТАСС-ай корр.

Вьетнамай Демократическа Республика. Гиа-Лам гэжэ машина бүтээдэг заводто гаргагдаһан лентэтэ конвейернүүд оронойнгоо барилгашадта эльгээгдэхэеэ тэ һүүлшынгээ шалгалта гаража байна. Урдань иимэ конвейернүүд хилын саанаһаа асарагдадаг байһан юм.

ВИА—ТАСС-ай фото.

Һиитын гурим сахиха министерствын хүдэлмэрилэгшэдэй зүблөөн

Ниитын гурим сахиха министерствын хүдэлмэрилэгшэнэй республиканска зүблөөн һаяхан болобо.

Энэ үргэн зүблөөндэ милициин отделени, таһагуудай начальнигууд, прокуратурын, сүүдэй хүдэлмэрилэгшэд хабаадаһан байна. Ниитын гурим сахиха министр нүхэр **Эрдынеев** «Уголовно гэмтэ ябадалтай ямар тэмсэлэй хэгдэдэг тухай, мүн социалис хуули ёһые батадхан бэхижүүлхэ хэмжээнүүд тухай» элидхээ. Республика доторнай 1962 оной туршада уголовно гэмтэ ябадалтай ямар тэмсэлэй хэгдэһэн, социалис хуули ёһо бэхижүүлхэ талаар ямар тодорхой хэмжээнүүдэй абтаһание олон баримтанууд дээрэ харуулаа. Мүн ниитын гурим сахиха хэрэгтэ эдэбхитэй һайнаар хандадаг, гэмтэ ябадалай замда оролгоһоо һэргылүүлхэ ехэ хүдэлмэри ябуулдаг эрхим хүнүүд тухай элидхэлшэ тоггожо хэлээ. Тиихэтэй хамта ажал хүдэлмэридэхи горитой дутагдалнууд тухайгаа, 1963 оной туршада ажалаа эрид һайжаруулхын тула ямар хэмжээнүүдэй абтаха байһание министр нүхэр Эрдынеев тодорхойлоо.

Удаалуулан үгэ хэлэлгэ болобо. Хориин аймгүйсэдкомой дэргэдэхи милициин таһагай начальник нүхэр **Мазаев** үгэ абаад, гэмтэ ябадалайнгаа түлөө хэһээгдэжэ байһан хүнүүдэй дунда хүмүүжүүлгын хүдэлмэри шадамараар, саг үргэлжэ ябуулха шухала гэжэ онсолон тэмдэглэбэ. Тиигэжэ алдуу эндүүгээр гэм хэһэн хүнүүдые ходо үнэн сэхээр ябаха замдань хамтын хүсөөр оруулха болонобди гээд тэрэ үргэлжэлүүлбэ. Гэхэ зуура ажал хэхэ дурагүй дээрэһээ хэһээлтэ гаража байһан хүнүүдые хүдэлгэхэ асуудалда ажахын хүтэлбэрилэгшэдэй зүгһөө анхарал юундэшьеб табигданагүй. Тиимэ хүнүүдые ажалда абахагүй гэжэ зарим хүтэлбэрилэгшэд оролдоно. Энэнь тон буруу гэжэ һанагдана гээд нүхэр Мазаев һанамжалба.

Ниитын гурим сахиха министерствын таһагай начальник нүхэр **Жильцов** архи тамхи ехээр уудаг, гэр бүлэдөө хашаргаа ушаруулдаг, һамгадаа доромжолдог, сохидог заримашуул тушаа хэлэһэн байна. Тиихэ зуураа архида орошоһон хүнүүдые аргалха, гэмтэ ябадал хэхэ замда ороогүйдэнь заһаруулха саг болоо гэжэ мэдүүлбэ.

Улаан-Үдэ хотын Советскэ райгүйсэдкомой дэргэдэхи милициин таһагай начальник нүхэр **Рубан** хуулиин наһа гүйсөөгүй зарим үхибүүдэй гэмтэ ябадал гаргадаг тухай хэлээ. Тиихэ зуураа городой нэгэдэхи, наймадахи, юһэдэхи һургуулинуудай зарим һурагшадай ниитын гурим эбдэдэг, гэмтэ ябадал хэдэг тухай баримтануудые дурдаба. Дурсагдаһан һургуулинуудта хүмүүжүүлгын хүдэлмэри муугаар ябуулагдана. Үхибүүдые саг үргэлжэ зүбөөр хүмүүжүүлхэ ябадалда олон түрэлхид хайша хэрэгээр хандана гэжэ нүхэр Рубан мэдүүлбэ.

Гал аюулай ямар ехэ хохидол ушаруулдаг, тэрээнтэй хайшан гэжэ тэмсэхэ тушаа Ниитын гурим сахиха министерствын галай аюул сахиха таһагай начальник нүхэр **Шовковый** хэлэбэ. Үнгэрэгшэ 1962 оной туршада галай аюулһаал шалтагаалан, хэдэн зуугаад мянган түхэригэй гарза хохидол болоо гэжэ тэрэ тэмдэглээ.

Республикын гэгээрэлэй министрэй орлогшо нүхэр **Никоров** зарим үхибүүдэй ямар шалтагаанһаа гэмтэ ябадал хэдэг тухай дэлгэрэнгыгээр тогтобо. Ниитын гурим сахиха министерствын хүдэлмэрилэгшэд бүхы совет хүнүүдые, тэрэ тоодо үхибүүдые хүмүүжүүлхэ, заримашуулые гэмтэ ябадалай замһаа һэргылүүлэн зайлуулха зорилгоор үнгэрэгшэ жэлдэ ехэ хүдэлмэри ябуулаа. Һургуулиин үхибүүдые коммунис ёһоор, зүбөөр хүмүүжүүлэн болбосоруулха хэрэгтэ республикымнай һургуулинууд хубитаяа оруулжа байна. Тиигэбэшье һургуулинуудай ажал хүдэлмэридэ горитой дутагдалнууд бии байһаар. Эдээнһээ шалтагаалан, һургуулиин, түрэлхидэй хиналта харууһанһаа гараһан зарим үхибүүд буруу харгыда ороно гэжэ министрэй орлогшо ажаглаба. Мүн үхибүүдые саг үргэлжэ зүбөөр хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ олохон түрэлхид, улад зон эдэбхитэйгээр хабаадалсанагүй. Энэ талаар «Буряад үнэн» газетэдэ толилогдоһон «Бүгэдэндэ хабаатай хэрэг» гэжэ хандалга-бэшэг тон һайшаалтай. Зарим үхибүүдэй, залуушуулай элдэб ааша гаргажа байгаа һаань, хэншье һаа тойроод гарангүй, ходо хорижо, заабарилжа ябаха ёһотой гэжэ тон зүб бэшээ. Үхибүүдые хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ хүн бүхэнэй саг үргэлжэ анхаралаа табижа, хүдөө газаагуур, үйлсөөр, хаанашье ябахадаа, үхибүүдэй аашые хинан харадаг, хоридог байгаа һаань, хэмһээ хэтэрһэн заримашуулай зоргоороо аашалха ушар огтолон болюулагдаха һэн гээд нүхэр Никоров һанамжалба.

КПСС-эй обкомой секретарь нүхэр **Лубсанов** Ниитын гурим сахиха министерствын хүдэлмэрилэгшэдэй харюусалгатай үүргэ дүүргэдэг тухай дэлгэрэнгыгээр тогтожо хэлээ. Тиихэ зуураа үхибүүдые, залуушуулые саг үргэлжэ зүбөөр хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ олониитэ зоной эдэбхитэйгээр хабаадалсаха тушаа тусхайлан тогтоод, СССР-эй Верховно Соведэй депутат И. Щаповай, габьяата багша Д. Базаржаповагай, ниислэлэймнай советскэ райгүйсэдкомой дэргэдэхи милициин таһагай инспектор А. Мироновагай бэшэгые һайшаан дэмжэхэ ёһотойбди гэбэ.

Баргажанай райгүйсэдкомой дэргэдэхи милициин таһагай начальник нүхэр **Урбанов,** Улаан-Үдын Октябрьска райгүйсэдкомой түрүүлэгшэ нүхэр **Колмакова,** социалис зөөри үбэршэлэгшэдтэй, хонжоо наймаа хэдэг хүнүүдтэй тэмсэхэ таһагай начальник нүхэр **Шаракшинов,** республикын прокурор нүхэр **Цыденжапов,** республикын Верховно Сүүдэй түрүүлэгшэ нүхэр **Могнонов,** КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Партийно-гүрэнэй хиналтын Комитедэй түрүүлэгшэ нүхэр **Продайвода** болон хамтадаа 16 хүн үгэ хэлэһэн байна.

Д. Чимитов.

Тобшо һонин

△ Городууд хоорондын автоматическа телефонно станци Варшавада ашаглалгада оруулагдаба. Энэ станци хадаа варшавынхидые бүхы городуудтайнь холбохо юм. Энэ шэнэ станци мүн хилын саада тээхи автоматическа телефонно станцинуудтай холбоотой болохо байна.

△ Индонезиин коммунис партиин орган болохо «Хариан Ракьят» гэжэ газетын бии болоһонһоо хойшо 12 жэлэй ой Джакартада тэмдэглэгдэбэ.

◆ Хитад Арадай Республика. Үнгэрэгшэ жэлдэ Тяньцзинай велосипед бүтээдэг завод жэлэйнгээ түсэбые болзорһоонь урид дүүргээд, 280 мянган велосипедүүдые гаргаа һэн. Арадай засагай үедэ энэ предприятиин үйлэдбэриин талмай 20 процентээр шахуу ехэ болгогдоһон байна. Тухеэрэлгэнүүдэйнь ехэнхи хуби Шанхайн, Цзинаниин, Шэньянай станок бүтээгшэдһээ абаһан шэнэ тухеэрэлгэнүүдээр һэлгэгдэнхэй. Орон дотор бүтээгдэһэн станогуудтай зэргэлээд Советскэ Союзай, Чехословакиин, ГДР-эй станогууд хүдэлжэ байдаг.

Тяньцзинай велосипедүүдые Азиин Зүүн Урда зүгэй, Дундада Зүүн зүгэй болон Латиин Америкын оронууд ехэ дуратайгаар худалдажа абадаг.

△ Англиин «ниитэ дэлгүүртэ» орохо тухай хэһэн хэлсээнүүдтэ алба налог түлэгшэдэй хармаанһаа ороһон 235 мянга фунт стерлинг гаргашалагдаһан байна. Тэрэ хэлсээ хэжэ байха үедөө Англии чиновнигуудай иишэ тиишээ ябалганда, тэдэнэй хоолой тэжээлгэдэ иимэ ехэ мүнгэ министерствэнүүд гаргашалһан байна бшуу.

△ Мүнөө Токиодо байһан США-гай оборонын министр Гилпатрик гэгшэ Японой премьер министр Икэдатэй уулзаба. Тэдэнэр США Япон хоёрой хоорондо сэрэгэй болон экономическа талаар нигта холбоотой болохо тухай асуудал тушаа һанамжануудаа хэлсэбэ гэжэ Киодо Цусин агентство мэдээсэбэ.

(ТАСС).

БУРЯАД ҮНЭН

4-дэхи нюур
1963 оной февралиин 20.

Баргажанай ажахынуудта гал аюулые һэргылхэ ябадал хангалтагүй

Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй, Арадай ажахын Соведэй 1962 оной сентябриин 29-нэй «Республика дотор гал аюулые һэргылхэ ябадалые һайжаруулха хэмжээнүүд тухай» гэһэн тогтоолой үндэһөөр шалгалта хэжэ, Баргажанай гүйсэдком зарим ажахынуудайнгаа барилганууд дээрэ илангаяа Баргажанай совхоздо бии байгаа дутагдалнуудые элирүүлбэ. Жэшээлхэдэ, тус совхозой машинно-тракторна мастерскойн хажуудахи олон тоото жэжэ барилгануудтаяа хамта гал түймэрэй урдаһаа тэмсэхэ тусхай тухеэрэлгэнүүдгүй байшоо. Бии байгаа мотопомпонуудынь огородуудые уһалха гү, үгышье һаа, трактор машинануудые угааха хүдэлмэринүүдтэ сүм хэрэглэгдээд, дайралдаһан газартаа хаягдашаһан байна.

Гадна совхозой түбтэшье гал түймэртэй тэмсэхэ тусхай депо байхагүй. МТМ-эйн хашаа соо механизаторнууд түүдэг табижархёод, трактор, машинануудаа халаажа байдаг. Мүн эндэхи гаражууд соогуур түмэр пеэшэн хэрэглэгдэһэн зангаараа, энээн тушаа түймэр һэргылэн сахиха инспекциин хүдэлмэрилэгшэд хэды дахин буруушааһан, заажа хэлэһэншье байха. Тэрэшэлэн тон муу шанартай, эбдэржэ байһан пеэшэнгүүдээр малай байранууд дулаасуулагдана.

Тус совхозой нефтебаза МТМ-һээ 50-аад метрэй зайда оршодог. Энэнь хадаа гал аюултай тэмсэхэ ёһодо огтолон таарахагүй байна. Баргажанай совхозой хүтэлбэрилэгшэд дурсагдагша дутагдалнуудые һайн мэдэжэ байгаад, эдэ бүгэдые усадхаха талаар хэмжээ абадаггүйнь гайхалтай.

1962 ондо Хурамхаанай совхоз ГАЗ-ПМГ-5 гэһэн тусхай тухеэрэлгэтэй автомашина абаһан юм. Хайхарамжа, харюусалгагүйгөөр ашаглагдаһанай гэмээр энэ оной январь соо тэрэ машина хэрэглэгдэхээр бэшэ болоод байгаа. Гал түймэрые һэргылхэ ябадалда иимэрхүү хайша хэрэгээр хандаха ушарнууд Баргажанай бусад олон ажахынуудаар, һургуулинуудаар, эмнэлгын эмхинүүдээр болоод клуб, библиотекэнүүдээр үзэгдэнэ.

Энэ талаар түймэр һэргылэн сахиха инспекциин хүдэлмэрилэгшэд эмхи зургаануудай хүтэлбэрилэгшэдтэ шанга эрилтэ табиха зэргэтэй.

Д. Очиров.

Хүүгэдэй саадта

Түрүүшын too..

А. Куртигай фото.

ХИЛЫН САААНА

СССР—эрхим һайн, үнэн сэхэ хани мүн

ВЬЕНТЬЯН, февралиин 18. ТАСС-ай корр. Ю. Курочкин иигэжэ мэдээсэнэ:

Лаосой хаан Шри Саванг Ваттхан толгойлогшотой гүрэнэй делегациин Советскэ Союзда айлшалжа байһание Лаосай олониитэ ехэтэ һонирхоно.

Энэ айлшалалга хадаа шухала политическэ удха шанартай байна гэжэ генерал Конг Ле ТАСС-ай корреспонденттэй хөөрэлдэхэдөө хэлэһэн байна. Лаосто амгалан байдал тогтоохо хэрэгтэ арсашагүй ехэ оролдолго гаргаһанайнь түлөө бүхы лаосойхид, Эхэ оронойнгоо аша туһын түлөө һанаагаа зободог хүнүүд бултадаа совет арадта ба правительствада баяр хүргэн хүндэлжэ байдаг. Мүнөө Советскэ Союзда байһан дээдэ түрэлтэ хаанай Лаос арадай амар мэндые хүргэжэ байһандань баяртайбди. Мүн манай арадай эб найрамдалай болон ямаршье сэрэгэй бүлэглэлдэ хабаадахагүй замаар ябаха гэһэн манай хүсэл эрмэлзэлые манай делегаци совет арадта мэдүүлхэ ёһотой Манай делегациин Советскэ Союз ошоһон ябадал хоёр арадай хоорондохи хани нүхэсэлэй саашадаа бэхижэлгэдэ туһалха гэжэ найданаб гээд генерал Конг Ле хэлэбэ.

Нео Лао Хак Сат гэжэ партиин хүтэлбэриин гэшүүд мүн лэ иимэ һанамжануудаа хэлэнэ.

Профессор Берналай мэдүүлгэ

ВЕНА, февралиин 18. (ТАСС). Эб найрамдалай бүхэдэлхэйн Соведэй президентгүйсэдхэгшэ профессор Джон Бернал эб найрамдалай тала барингшадые Иратта хэһээн мүрдэлгэ хэжэ байһан тушаань эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Соведэй үмэнэһөө иимэ мэдүүлгэ тунхаглаба:

«Манай эрилтэнүүдые дэмжыт, манай буруушаалгатай һанал нэгэн байһанаа мэдүүлыт гэжэ эб найрамдалда дуратай бүхы хүсэнүүдтэ ханданабди. Эб найрамдалда дуратай политикын түлөө эдэбхитэйгээр оролдолго гаргадаг Ирагай ба араб арадуудтай ами нэгэн байһанаа элитээр мэдүүлхые уряалнабди. Тиигээ һаа, Дундада урда зүгэй ба Дундада далайн районуудые хэнһээшье дулдыдадаггүй районууд болгохо тухай эрилтэ табиһан Ирагай эб найрамдалай тала баригшадые дэмжээд, бүгэдэ ниитээрээ гүйсэд дүүрэнээр буу зэбсэг хуряаха, национальна бэеэ даанги байдал ба эб найрамдалай түлөө тэмсэлые улам шангадхаха байна».

Мохигүй сигаретэнүүд

СОФИ, февралиин 18. (ТАСС). «Атротамхин» гэжэ сигаретэнүүд Болгарида гаргагдажа эхилээ. Иимэ сигаретэнүүд ехээр тамхи татагшадай эрилтые хангадаг мүртөө эмшэлхы нүлөөтэй юм. Тус сигаретэнүүд оройдоо мохигүй, хоншуухан хангалтай, хорогүй ба элдэб үбшэнүүдые эмшэлхэ шанартай юм.

Һая гаргагдажа эхилһэн тиимэ сигаретэнүүд шэнжэлгын институдуудта эльгээгдэжэ, тэндэ энэ тамхинай домто шанарынь шалгагдажа байнхай гэжэ БТА агентство бэшэнэ.

Колонизаторнуудай байгуулһан Родези ба Ньясаленд гэжэ Федерацие африкынхид үзэн ядадаг юм.
Блантайрда (Ньясаленд) олон хүнүүдэй хабаадалгатай жагсаал болобо. Энэ жагсаалда хабаадагшад «Рой гэгшын Федерациин үхэһэн бэе эндэ хэбтэнэ» гэһэн гаршагтай хуурсаг үргэжэ ябабад. (Расист Рой Веленский — энэ федерациин премьер-министр юм).
АП—ТАСС-ай фото.

Үргэн ехэ Сибирьнай

● *Сибирь 10 миллион шахуу дүрбэлжэн километр дайда эзэлдэг. Энэ талмай дээрэ США (Аляска оруулалсангүйгөөр), Англи, Франци, Итали, Германи бүхыдөө багтаха.*

● *Австралиин түб газар дайдаараа Сибирьһээ бага. Гансахан Зүүн-Сибириин шулуу нүүрһэнэй геологическа хэбтэшэ нөөсэнь астрономическа тоогоор тоолоходо — 6,8 триллион тонно гү, али СССР-эй шулуу нүүрһэнэй нөөсын 70 процент болоно.*

● *Зүүн Сибириин ой модоной жэл бүхэндэ ургаһан ургалта 300 миллион кубометр болохо юм.*

● *Сибириин уһа мүрэнүүдтэ бүхы дээрээ 165 миллион киловатт час хүсэтэй гидроэлектростанци баригдажа шадагдаха. Энэ хадаа В. И. Ленинэй нэрэмжэтэ Волжско 70 гаран ГЭС-тэй тэнтэй.*

● *Зүүн-Сибириин районуудта үдэрнүүдэй наратай сэлмэг байлга, мүн сүүдхэ соо наранай туяа үгэлгэ Одесса гү, али Крымдэ орходоо нэгэ бага ехэ байха юм.*

● *Дэлхэй дээрэ эгээн хойто захын түмэр зам—Норильск-Дудинка болохо юм.*

● *Сибириин судна тамаралгын болон урадхуулгын гол мүрэнүүдэй утань 100 мянган километр шахуу.*

● *Арктикын гайхамшаг шэнжэлэгшэ Фритьоф Нансен гэгшэ 1913 ондо Енисей мүрэние үгсэжэ аяншалаа. Удаань Сибирие хоёр шэглэлээр һэтэ ябажа гараа. Тиихэдээ Сибирь тухай бэшэһэн номоо «Ерээдүйн орондо» гэжэ нэрлэһэн байна.*

(Календарьһаа абтаба).

Сагай уларил

Улаан-Үдын гидрометобсерваториин мэдээсэһэнэй ёһоор, мүнөөдэр республика соомнай һулагүй үүлэтэй байха. Республикын хойто аймагуудта, зарим газарта бага зэргэ саһан орохо. Улаан-Үдэ хотодо үглеэгүүр 20—22, үдэртөө 7—9 градус хүйтэн байхаар хүлеэгдэнэ.

Февралиин 21—22-ой үдэрнүүдтэ республика соомнай үүлэтэйшэг аад, саһан орохогүй. Зүг бүхэнһөө һулаханаар һалхилха. Һүнинндөө 24—29, үдэртөө 6—11 градус хүйтэн байхаар багсаагдана.

ЭКА-гай сесси хүдэлмэ...

ЛЕОПОЛЬДВИЛЬ, февралиин 18. (ТАСС).

Мүнөөдэр Конгын ниислэлдэ Африкадахи ООН-ой экономическа комиссиин V сесси хүдэлмэрээ эхилбэ. ЭКА-гай V сессиин хүдэлмэридэ хабаадалсахаяа Африкын олонхи оронуудай түлөөлэгшэд ерэһэн байна. Конгын Республикада байдаг СССР-эй элшэн сайд С. С. Немчин толгойлогшотой Советскэ Союзай делегаци энэ сесси дээрэ ажаглахы үүргэ дүүргэжэ байлсана.

Сессиин хүдэлмэриин гуримые баталаад, хүтэлбэрилхы органуудые һунгаһанайнгаа һүүлээр, тус сессиин адресаар амаршалгын телеграмманууд ерээ гэжэ түрүүлэгшэ соносхобо. Мүн СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Н. С. Хрущевой эльгээһэн бэшэг абтаба гэжэ тэрэ мэдүүлбэ.

ЭКА-гай V сесси дээрэ экономическа ба социальна байдал, мүн Африкын хүгжэхэ шэглэл, экономическа хүгжэлтын болон түсэблэлгын африканска институт байгуулга, финансова ба валютна асуудалнууд, хүгжэлтын африканска банк байгуулга, национальна кадрнуудые бэлдэлгэ болон бусад Африкын оронуудта шухала болоһон асуудалнууд хэлсэгдэхэ юм.

Худалдаа наймаанай асуудалнууд т... дын конфе... хай шухала... лые хэлсэх... холтойгоор ... Советскэ С... Африка бол... рэнүүдэй ... ООН-ой Ге... блейн XVII ... конференци ... шиидхэбэри... гаа юм. А... ўласхоорон... үзүүлхэ ту... гай сесси ... шынхеэ х... һаянай бэе... тай болоһон ... рэнүүдые Э... дал хэлсэгд...

Мүнөө ЭК... нүүд гэхэдэ ... Уганда ба ...

Энээнэй ... дээрэ Англ... ажаглагшад... ЮАР, Порту... Африкадахи... ческа комис... хай эрилтэ ... оруулагдаһа...

Баруун г... лэгшэд хаш... экономическ... үзүүлхэеэ б... нажа байга... бэри тиихэ... һэн. Мүнөө ... шангаар таб... жэ хүлеэгдэ...

18 гүрэнүүдэй коми...

ЖЕНЕВА, февралиин 18. (ТАСС). Буу зэбсэг хуряаха асуудалые шиидхэжэ байһан 18 гүрэнүүдэй комитедэй мүнөөдэрэй ээлжээтэ заседани дээрэ Польшын гадаадын хэрэгүүдэй министрэй орлогшо М. Нашковский үгэ хэлэбэ.

Бүгэдэ ниитээрээ гүйсэд дүүрэнээр буу зэбсэг хуряаха договор баталха үдэрые дүтэ болгохын тулада, социалис оронуудай зүгһөө бүхы юумэн хэгдэнэ. Тиибэшье США болон бусад баруунай оронууд иимэ алхамуудые оройдоо хэхэгүйһөө гадна, энэ хэлсээе хойшо татахые оролдожо, «олон гүрэнүүдэй ядерна хүсэнүүдые» байгуулха гэһэн һэдэлгэ хэжэ, Франци Баруун Германи хоё... хихогүй хэл... мэтын ябада... байдалые ... болгоно. 18 ... тедтэ хабаа... бэе бэедээ б... на зэбсэгтэй... дээрэ жэлдэ... хин шалгалт... талаг лэ гэһ... дэмэл Араб... түлөөлэгшэ ... ба.

Тэрэнэй һ... түлөөлэгшэ ... лэбэ. Тэрэ ... сэгтэй гүрэн... 10 дахин ш... той гэһэн А... зүбтэй болг... үгэ хэлэбэ.

Испаниин городууд болон тосхонууд уһанда абта...

ПАРИЖ, февралиин 18. (ТАСС). Испаниин урда районуудта ехэ үер боложо байна. Франс Пресс агентствын Мадридһаа мэдээсэһэнэй ёһоор, Андалузи провинцида Гвадалквивир мүрэн ба тэрэнэй һалаа һабанууд эрьеһээ гаража, үргэн ехэ дайда дээгүүр урдажа эхилбэ. Хениль мүрэнэй эрье шадар байһан тосхонууд уһан доро орошонхой.

Эсиха город (Севилья провинци) сүм уһанда абтажа, тэндэһээ мянга гаран хүнүүд тэрьедэн ошохо баатай болоо. Хениль мүрэнэй уһан найман метрээр өөдөө хөөрөө гэжэ мэргэжэлтэд... нада провин... Гуагикс ... найман тосх... Кадикс, Кор... провинцинуу... замуудаар ... болинхой. К... то-Хениль ... гаяа ехэ ... байна. Корд... гурба мя... городһоо г... хиралта үг... да абтаһан ... дарба.

Уһанай ... ухэнэ.

„Ансоатеги" Бразилиин эры...

НЬЮ-ЙОРК, февралиин 18. (ТАСС). «Ансоатеги» гэжэ Венесуэлын алдарта судна Бразилиин харьяата уһан дайдада хүрөөд ябана. Буһалгаалагшадай хүтэлбэрилэгшэ, энэ судна дээрэ хоёрдохи штурман ябаһан Медина Рохас гэгшэ Рио-де-Жанейродэхи ЮПИ агентствын корреспондентдэ эльгээһэн телеграмма соогоо иигэж... атеги» хада... адаг, Браз... Марака ара... до бархагаа... дэнэр буһал... литическэ ш... доо байрлуу... Бразилиин ... шэдэй судна... жа ерэхые ...

Турци Америкын түсэбые ...

ПАРИЖ, февралиин 18. (ТАСС). Уһан доогуур ябадаг онгосонууд дээрэ тодхогдоһон «Юпитер» ракетэнүүдые «Поларис» ракетэнүүдээр һэлгэхэ гэһэн США-гай дурадхалые зүбшөөһэн тухайгаа Турциин правительство мэдүүлбэ. НАТО-до ородог олон гүрэнүүдэй ядерна хүсэнүүдые байгуулха г... сэбэй ёһоор ... дэхэ гэжэ ... циин гадаад... нистр Эрки... жэ соносх... Пресс аген...

Реда... Ц...

Шанай адрес, теле...

АДРЕС РЕДАКЦИИ: г. Улан-Удэ, ул. ...
ФОНЫ РЕДАКЦИИ: редактора—46-32, зам. ... ответ. секретаря—27-37, отделов: партийной ... —24-74, сельского хозяйства, советского стро... ры—47-59, промышленности, транспорта, ... литературы и искусства—34-05, писем и ... отдел переводов и корректорская—35-95, ...
Для междугородных переговоров — 16.
Гор. Улан-Удэ, типография Минис... Бурятской АССР.
Н00354.